

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ I, 1911.

Ն⁰ 14

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

„ԱՐԵՒԵԼԲ” ՎԷ ՔԻԹԱՊԸ ՍՈՒԳԱՏՏԵՍ

1.

Արեւելյան «Մ. Սիմօն—Օտեան էֆ.»
թարափրնտան Քիթապը Մուգատտէս,
Քրիստոս վէ Խրիսթիանըզ ալէյհինտէ եա-
զըւան շէյլէրէ պիրէր պիրէր ճէվապ վէր-
մէյէ պիր լուզում կէօրմէյիզ, զիրա պիւ-
թիւն պահս իւքինաէն սօնունա դատար
հիճվ ու իսթիհզա վէ թահգիրամիզ սէօզ-
լէրաէն իպարէթ տիր: Սէն եօլտա կիտէր
իքէն աստէմին պիրի սանա իթալէ ի լիտան
էտիպ, սանա դարչը մուխիլի նամուս սէօզ-
լէր եազորըրը իսէ, սէն օրատա տուրուպ
տա, «Խայր էֆէնտիմ, սէնին տէսիքլէրի-
նի պիրէր պիրէր ճէրհ էտէճէյիմ, էվվէլ
էմրտէ պէնիմ էհլի բրզ պիր զաթ օլտու-
զումու շու վէ պու տէլիլլէր իլէ իսպաթ
էտէրիմ,» տէյու անըն իլէ միւպահէսէյէ
կիրիշմէզին, պէօյլէ եախմաղա թէնէզդիւլ
էթմէյիպ, եա իշիթմէզտէն կէլիրսին վէ եա
տա էկէր հուտուտը թէճավուզ էտէր իսէ
անը փօլիսէ թէսլիմ էտէրսին: Պիզ պու
սըրատա Արեւելյի օ գատար էտնա պիր
հալ ու մէվգիտէ կէօրտիւք քի, Քիթապը
Մուգատտէս, Քրիստոս վէ Խրիսթիանըզ

նամընա անըն եազորըզլարընը պիրէր պի-
րէր էլէ ալըպ անլէր իլէ օղրաշմայը միւ-
նասիպ սայմատըզ: Մամաֆիհ, էհալիմի-
զին պու նէվ հէզէյանտան միւթէէսսիր
օլմամաը իշիւն տէ պազը հազիգաթլարը
պիլմէլէրի վաճիպ տիր: Շու միւնասիպէթլէ
պու հազիգաթլարտան պազըսընը անլէրին
նազարը տիգգաթլընա արզ էթմէք իս-
թէր իլ:

Էվվէլա Քիթապը մուգատտէս հազ-
գրնսա պիլիմէմիզ լազըմ կէշէն հազի-
գաթլար:

Էհալիմիզին, խուսուտա կէնճլէրիմիզին
Խրիսթիանըզ ալէյհինտէ վուզու պուլան
հիւճիւմէրտէն գօլայ գօլայ միւթէէսսիր
օլմամալարը իշիւն էն էմին թարիգ՝ տինէ
միւթէսլիլիզ մէսէլլէրէ տաիր տօղրու թէ-
սավլուր թաշըյապիլմէլէրի տիր: Շիմտիտէն
սօնրա շու հուրրիյէթ ասըրնտա էհալիմիզ
հէր տալիմ տինսիլլէր թարափրնտան հիւ-
ճիւմէ մարուզ օլաճազ տըր: վէ էկէր ան-
լէր Քիթապը Մուգատտէս հազգընտա
պիր թազըմ եանըշ էֆքեարա զահիպ օ-
լուրլարսա օ հիւճիւմէր էօնիւնտէ թէզ
մաղուպ տիւշէճէլլէր տիր:

Քիթապը մուգատտէս իւզէրինէ հիւ-
ճիւմ էտէնլէր տալիմ օ հիւճիւմէրինի
շու սուրէթլէ իճրա էյլէրլէր, վէ տէրլէր

քի, «Քիթապը մուգատտէս Ալլահըն եազ-
տըրտըղը պիր քիթապ տըր, տէնիլիօր, հալ
պուքի անտէ թէնագուղլար վար, ախլագճա
էտնա նէվտէն հիքեայէլէր նագլ էտիլմիշ
տիր, անըն ասընամէսի մէյտանտա եօգ
տըր, անտէ պուլունան պաղը ըիվայէթլէր
գատիմ միլլէթլէրին ասաթըրը Եվլէլիյինէ
միւշապիհ տիր, պէլքի տէ օնլարտան ա-
լընմըշ տըր: շու հալտէ պու քիթապ նա-
սըլ՝ Ալլահտան կէօնտէրիլմիշ պիր քիթապ
օլապիլիւր, վէ պունըն իւղէրինէ միւշապէս
օլան տին նաճըլ՝ հագիգի պիր տին օլա-
պիլիւր:»

Իթիրաղ պու սուրէթլէ իֆատէ էտիլ-
տիքտէն սօնրա պահսը խթէտիլին գա-
տար թէվսի էտէպիլիւսին, խթէտիլին
գատար միսալլար կէթիրիպ անլէրի մա-
հիթապա ալապիլիւսին: Վէ էկէր պու ի-
ֆատէնին մուգատտէմէսի սահիհ իսէ փէք
իհթիմալ նէթիճէսի տաիի սահիհ տիր:
Գատիմտէն պէրու Քիթապը մուգատտէս
վէ Խրիսթիանլըգ իւղէրինէ պէօլլէ հիւ-
ճիւմ էտիլտի, 15ինճի վէ 18ինճի ասըլար-
տա ալինսիլլէր Խրիսթիանլըղը պու սու-
րէթլէ երգ մաղա շալըշտըլար: Վօլթէր, վէ
18ինճի ասըլն Ֆրանսըղ մատտիյունը պու
էսաս իւղէրինէ Քիթապը մուգատտէսի վէ
Խրիսթիանլըղը օրթատան գալորըրմաղա
շալըշտըլար: Վէ նիչէ պէլիլ միւլհիտէր
(ալինսիլլէր) Քիթապը մուգատտէսի վէ
Խրիսթիանլըղը պու նօղթա ի նաղարտան
խթիհզա էթտիլլէր: Լաքին պու ճիւմլէ
հիւճիւմլէրտէն սօնրա Քիթապը մուգատ-
տէս 20ինճի ասըլն էն զիյատէ մէտէնի
միլլէթլէրի արասընտա էն միւթէպէր քի-
թապ մագամընտա պաղի տիր, աճապա
նէ՞ իչին: Զիրա պու խասիմլէր Խրիս-
թիանլըղն հագիգի գալաղնա տէյիլ,
անճագ խայալի պիր գալայա հիւճիւմ էթ-
միլլէր տիր:

Քիթապը մուգատտէս կէօքտէն տիւշ-
միւշ պիր քիթապ օլմագ իստիասընտա

տէյիլ տիր: օ՝ եանըրմաղըգ իստիասընտա
պուլունմամըշ տըր, անըն մուհարրիլլէրի
«Պաշգա միլլէթլէրին թարիխի հայաթընա
հիչ պիր ալագամըլ եօգ տըր,» տէմէյօր-
լար, պու քիթապտա՝ անը պաշտան պաշա
Ալլահըն օթուրուպ եաղաղընա տաիր,
եախօտ մուհարրիլլէրինէ հէր պիր հարֆը
եա քէլիմէյի կէօքտէն Ալլահ ճիթա էթ-
միշ օլաուլունա տաիր իմաաթ տա եօգ
տըր: Վագաա պիր վագթ Եհհուտիլլէր
Ահալ Աթիգ իչին վէ Խրիսթիանլար հէմ
Ահալ Աթիգ վէ հէմ տէ Ահալ ճէտիտ
իչին պունլարա պէնզէր իստիալարտա
պուլունտուլար, հաթթա շիմտի պիլլէ հէմ
Եհհուտիլլէր վէ հէմ տէ Խրիսթիանլար
արասընտա պու միսիլլու էֆքեսար թաշը-
յանլար վար իսէ տէ, պիննէֆա Քիթապը
մուգատտէս պէօլլէ պիր իստիատա պու-
լունմայօր, վէ Խրիսթիանլըգ պէօլլէ պիր
քիթապ իւղէրինտէ միւշապէս տէյիլ տիր:
Պիզ ալ Քիթապը մուգատտէսին իտ-
տիասընը, անըն նէ ճինս պիր քիթապ
օլաուլունա անլայըպ անա կէօրէ օ քի-
թապը մուախէզէ էթմէլի իլ:

Քիթապը մուգատտէս թա իպթիտա-
տէն պէրու թէնգիտէ (քրիթիգա) մարուղ
օլմուշ իսէ տէ, անըն ալ թէնգիտա փօ-
թապնա գօնուլմալը 15ինճի ասրտան եա-
նի իթալիտա ինթիպահը էտէպիյաթըն
(րէնիսսնս) պաշաուրըղը միւտտէթտէն
պաշար: Օ վագթտա Րիւլլին վէ Էրատմօ
վէ անտէն սօնրա Իպահը մէսհէպի պաշ-
լայան զաթլար, Լութէր վէ րէֆիգլէրի, վէ
16ընճը ասըլն Իլմի իլահի մուալլիմլէրի
Քիթապը մուգատտէսի թէնգիտ էյլէտի-
լէր: Լաքին Քիթապը մուգատտէսին ֆէն-
նի, պիթարաֆ վէ տէվամըլ թէնգիտի
18ինճի ասրտան պաշամըշ տըր:

Միգայիլու (1750), Սէմլէր (1771),
Այգհօրն (1804), Տիվէթ (1826), Գրէտ-
նէր (1836) վէ սաիրլէր Քիթապը մու-
գատտէսի տախիլտէն վէ խարիճտէն, քի-

Թապէթ, Թէվարիխ, ախլազ, ֆէլէֆէ
նօգթա ի նազարընտան, վէ հէր նօգթա ի
նազարտան Թէֆթիշ էթաիլէր: Ալմանիա-
նըն Թիւպիսկէն մէքթէպի մուալլիմէրի,
Պաուր, Ջէլէր, Շուէյկլէր վէ սաիրէ, քէ-
զալիք իշթրաուս, Բէնան, Նիյանտըր, Ին-
կիլիզ Լայթֆութ, Ուէսթգօթ, Սմիթհ, վէ
սաիր պիհիսապ մուալլիմէր վէ մուհար-
րիլէր տօսթլար վէ տիւշմէնլէր, պէօյիւք
պիր հիւքէմա զիւմրէսի 550 սէնէյի միւ-
թէնալիզ պիր միւտտէթ պու քիթապ իլէ
օղրաշտըլար: Նէ՞ օլտու պու Թէհար-
րիյաթըն նէթիճէսի: Աճէպա պուշը «Մ.
Սիմօն—Օտեան էֆ.» պիլիյօրլար մը: Պէշ
ասըն Էվրօփա հիւքէմասը Էնճամ շու
նէթիճէյէ՞ մի կէլտիլէր քի, Գիթապը
մուգապտէս մասալլար մէճմուի տիր, չօ-
ճուգլարը վէ գարը գօճալարը էյլէնտիրէն
պիր հիքիւայէ քիթապը տըր, էհալինին
ախլազընը իֆսատ էտէն պիր րօման քի-
թապը տըր, իսթիհզա էտիպ մահիթապու
ալընաճագ էտնա պիր էսէր տիր,—պուշը՞ մը
իսպաթ էթտիլէր: Պու քիթապը թահգիր
վէ իսթիհզա էթմէզտէն էվիլէլ պու սիւալ-
լարա սահիհ վէ մագուլ ճէվապլար վէր-
մէմիզ վէ էմի ի վագըլը (իրողուքիւն)
պուլմամըլ լազըմ կէլիւր: Էվրօփանըն սի-
յասիյաթ վէ քիթապէթ Թէվարիխինէ
վագըֆ օլան հէր պիր ֆէրտ պու սիւալ-
լարըն ճէվապընը պիւսէ կէրէք տիր: Լա-
քին պիլիմ էտիպլէրիմիզտէն պազըլարը
Գիթապը մուգապտէս ալէյհինտէ օ գա-
տար նախապաշարեալ պուլունույօրլար
քի, անը տիգգաթլա միւթալաա էթմէք
չէյլէ տուրտուն, անա ախտ մէսէլէրին
պահարնտան գաստէն իճթինապ էտիյօր-
լար: Լաքին Գիթապը մուգապտէս հագ-
ընտա էմի ի վագըլլարա վէ իլմին նէթի-
ճէլէրինէ կէօզ գափամագլէ Գիթապը
մուգապտէսէ վէ Խրիսթիյանլըզա հիւճիւմ
էթմէնին մանա վէ էհէմմիյէթի եօզ տըր:
Պու եօլտա անճագ պազը ճահիլլէրին ֆիք-

րի րահաթսըզ օլուր, Խրիսթիանլըզ մագ-
լուպ տիւշմէզ:

Վէ շիմտի նազարը տիգգաթլարը
մէզքիւր Թէհարրիյաթ վէ միւզաքէրաթըն
նէթիճէսի օլան պազը ֆիքրլէրէ տէճնաէ-
րէրէք անլէրտէն պազըլարընը մուլթաաա-
րէն միւթալաա էտէլիմ: Զ. Գ. Գ.

ՏՕԳ. ՊԱԶԻԼ ՎԷ ՓՐՕԹԷՍԹԱՆԼԳ

Բիւզանդիոնըն 4,376 նօմէրօսընտա
Տօգ. Պազիլ Էրմէնիլէր արասընտա Փրօ-
թէսթան միսիօնէրլէրին սուրէթ ի ֆաա-
լիյէթինէ տաիր պազը ֆիքրլէր պէյան
էթմիշ տիր: Տօգ. Պազիլ Իսգօչիատա
Թահսիլ ի Թէպապէթ էթմիշ օլուպ, Հին-
տիսթանտա վէ Իրանտա մուալլիմիք վէ
իճրա ի Թէպապէթլէ մարուֆ օլմուշ պիր զաթ
տըր, վէ էլան Տէրիսաատէթտէ իճրա ի Թէ-
պապէթ էթմէքտէ, վէ էրմ. զազէթալա-
ըն տա միւթէնէվի մատտէլէր հագգընտա
մուֆիտ պէնտլէր նէշը էթմէքտէ տիր: Էր-
մէնիլէր արասընտա Փրօթէսթանլըզըն վազի-
ֆէսի վէ սուրէթ ի ֆաալիյէթինէ տաիր պիր
մուալլիմ վէ մուհարրի մագամընտա միւ-
մալիէյհին էֆքեարընը պիլմէք իսթէր ի-
տիւք: Միւմալիէյհին էֆքեարընճա Թիւր-
քիատա վէ Իրանտա՝ Միւսլիման, Եհհու-
տի վէ աթէշփէրէսթ էհալի արասընտա
սըրֆ տինի հիսսիյաթտան սէվզ օլունարագ
Փրօթէսթանլըզը գապուլ էտէնլէր օ գատար
նատիր տիր քի հիսապա ալմաղը տէյմէզ:
Խրիսթիան գալմլարա կէլինճէ, միւմաի-
լէյհին զաննընճա փէք ճիւզի պիր իսթիս-
նա իլէ Խրիսթիանլըզըն պիր ֆըրգասընտան
տիկէրինէ կէշմէք իւզրէ, Թէպաթիլ ի մէզ-
հէպ էթմէք ամէլիյաթը օ տէրէճէ էհէմ-
միյէթսիզ տիր քի, «պու օյունու օյնա-
մագ, անըն իշիւն եագըլլան մուլը տէյմէզ:»
Ագախտ նօգթա ի նազարընտան հիշ պիր
Էրմէնիլ Փրօթէսթան օլմագ. օլանլարըն տա
մուճիպի սիյասի վէ իզթիսատի տիր: Ալս-

լազ նօզթա ի նազարնտան աա Փրօթէս-
թանլըզ պէջիւք պիր խըտմէթ իֆա էտէ-
մէմիշ տիր : Շարդըն ճահիլ խրիսթիաննըն
ախլազը՝ Էվրօփանըն միւնէվիլէր էհայիսինին
վէ ալիմէրինին ախլազընտան Եիւքսէք տիր :
Եինէ տէ Փրօթէսթան միսիօնարլըզ պիղիմ
իչիւն ֆախտէլի օլմուշ տոր : Մէմէքէթի-
միղին հէր թարաֆընտա էօյլէ մէքթէպ-
լէր վէ քիլիսէլէր կէօսթէրէպիլիր իղ քի ,
անէր էհայիմիղի ույանտորմազ պապընտա
պէջիւք խըտմէթլէր իֆա էյլէմիշ տիր :
Թէպապէթ տաիրէսինտէ տէ պազը տէրէ-
ճէ իշ կէօրմիւշ իսէլէր տէ , օ ուղուրա
սարֆ օլունան աղչէնին՝ աալ մազսէտինէ
սարֆ օլունտուղունա տաիր Տօզթօր էֆ-
պիր աղ շիւպհէ էտիյօր , զիրա անէրտէն
պիր թազըմ գէնկին Գիւրուլէր վէ Աճէմ-
լէր տալի մէճճանէն իսթիֆատէ էյլէմիշ
տիր :

Փրօթէսթան միսիօնէրլէրին իֆա էթ-
ալիքլէրի պու խըտմէթլէրէ րազմէն Տօզ-
թօր էֆ. սարֆ օլունան գուվլէթէ մու-
զապիլ էլտէ էտիլէն սէմէրէնին տէկէրսիղ
պիր շէյ օլտուղունը զանն էտիյօր , վէ
պունըն սէպէպինի շուրատա պուլույօր քի
միսիօնէրլէր պու մէմէքէթտէքի էհայիլի
Փրօթէսթանլըզ գալըպընա սօգմայա չալը-
շլօրլար : Էկէր Փրօթէսթանլըզ արամիղ-
տա անճագ աշխարհակաւն (մէզհէպի օլ-
մայան) թալիմ ու թէրպիյէ իլէ մէշուլ
օլտա , վէ պիղէ անճագ Ղարպըն լիսան ,
էտէպիյաթ , իլմ , սէնաաթ , միւզէ , քիւ-
թիւպիսանէ վէ էմուլինի կէթիւրտէ իտի ,
օ զէման մէզհէպի մէսէլէ քէնտի պաշընա
հալլ ու թէպիլիյէ օլունուր իտի , վէ պու
մէմէքէթին պիւթիւն էհայիսի տէ անլէն
իսթիֆատէ էտէր իտի :

Տօզթօր էֆ. պու իտախասը իլէ տին-
սիղ պիր թալիմ ու թէրպիյէ վազ էթ-
մէքտէ օլմատըղըն տա թէյիա էտիյօր :
Միւմաիլէյին էֆքեարընճա տին էվճէ
թալիմ էտիլմէլի տիր : Հաթթա էվրօփա

էտէպիյաթընը վէ ճիհան թէվարիսինի մի-
թալաա էտէր իքէն պիլէ թալէպէ տինի թա-
լիմ ու թէրպիյէ թահսիլ էտէպիլիլլէր : Պու
միւթալէալարա իսթիսատէն Տօզթօր էֆ.
միսիօնէրլէրին քէնտի մէսէլէքլէրինի թէպ-
տիլ էթմէլէրինի , վէ պու խուսուստա Ամէ-
րիգա էհայիսինին տէ ֆիքրինի լտէյիշտիր-
մէլէրինի թալիսիյէ էտիյօր :

Տօզթօր Պազիլին միւթալէալարընա
չայանը թահսին ճիհէթլէր վար տոր : Պու
կիւն մէմէքէթիմիղտէ Փրօթէսթանլըզըն
մուվաֆֆազ օլուպ , պիւթիւն էհայիլիյէ արզու
էյլէաիլի սուրէթտէ իֆա ի խըտմէթ է-
տէպիլմէսի իչիւն , կէրէք միսիօնէրլէր , կէ-
րէք Փրօթէսթան ճէմաաթլար ահվալը
հազըրէյէ վէ տորըն մաթլուպաթընա մու-
վաֆըզ սուրէթտէ քէնտի մէսէլէքլէրինի
թատիլ վէ իսլահ էյլէմէլի տիրլէր : Պու
իսլահաթ Տօզթօր Պազիլին թալիսիյէ էթ-
տիլի ճիհէթտէ մի՞ օլաճագ , Եօգուս ան-
տէն տահա միւէսսիր վէ ֆախտէլի պիր
թարիզ վա՞ք մը տոր , օ տիկէր պիր մէ-
սէլէ տիր , վէ պու մէսէլէ հէմ միսիօնէր-
լէրին հէմ տէ Փրօթէսթան ճէմաաթլարըն
ճիտտի միւթալաաընա մատտէ օլմագտա
տոր , վէ պիւշալիւպհէ պու խուսուստա
Տօզթօր Պազիլ կիպի մուգթէտիր զաթ-
լարըն թալիսիյէլէրինտէն իսթիֆատէ էտէ
ճէք տիրլէր :

Անճագ զանըմըզճա պու միւնասիպէթ-
լէ շունը տա իլալէ էթսէք էյի օլուր , քի
50—60 սէնէտէն պերու շու շէյ պիր ա-
տէթ հիւքմիւնէ կէշիւշ տիր քի , պու
մէմէքէթտէ Փրօթէսթանլըզըն ինթիշարըն-
տան պահս էտիլտիլի սըրատա մէսէլէնին
ալէյհինտէ սէօյլէյէն աօսթլար , Փրօթէս-
թան օլան էրմէնիլլէրին (ճիւզի իսթիսան
իլէ) սըրֆ սիյասի վէ իզթիսատի (փարա-
ճա) մէնֆաաթ իչիւն թէպտիլի մէզհէպ
էթտիքլէրինի , վէ միսիօնէրլէրին էհայի-
միղէ տինի թալիմէր վազ էթմէյիպ սըրֆ
աշխարհակաւն թալիմ ու թէրպիյէ վէր-

մէլերի լազըմ խտիյնի, վէ Փրօթէսթան ագախտինի գապուլ էտէնէրին էսքի քի- լիսէյի թէրք էթմէլերի գաթիյէն ճաիզ օլմատըղընը խտիւա էտէրլէր, օ պիր թա- րափտան տա պունա տէլսիլի քէսիրէ իլէ վէ իսթաթիսթիզ ճէտվէլլէրիլէ ճէվապ վէ- րիլիւր. վէ եինէ պու մէսէլէ մէվուլը պահո օլտուգտա այնի իթիրազլար կէթիրիլիւր վէ այնի ճէվապլար վէրիլիւր: Պիզ Փրօթէսթան ճէմաթընը եազընտան պիլտիյիմիզ հալտէ միւհթէրէմ տօթթումըզ Տօզթօր Պաղիլի թէքրարէն թէէմին էտէրիզ քի, էրմ. Փրօ- թէսթանլարըն էքսէրի «սիյասի եախօտ իզթիսատի մէնֆաթ» իչիւն տէյի, ճիտ- տի գանըզ վէ բուհանի մէնՓաաթ նօգ- թա ի նազարընտան թէպաիլի քիլիսէ էյ- լէմիլ տիրլէր. վէ պու կիւն էրմէնի Փրօ- թէսթան քիլիսէլէրինին այրը պիր հէյէթ մազամընտա մէվճուաիյէթի միլլէթիմիզ իչիւն պիր պաթթսըզըզ տէյիլ պէլքի պիր պէրէքէթ օլմուշ տըր: Իւմիտ էտէր իզ քի միւնէվիլէր ֆիլըրի միւհթէրէմ Տօզ- թօր էֆ. պու խուսուպարտա էֆքեարընը թասհիհ էտէր: Մամաֆիհ մազը իչիւն նէ տիւչիւնիւր իսէք տիւչիւնէլիմ, հալը հազըրտա ապ մէսէլէմիզ միլլէթիմիզին պու ֆարզըլ չիւպէլլէրի արապընտա հագի- գի իթիլաֆ, վէ իճրաաթճա միւհէսիր իթթիհաա հասըլ էթմէնին եօլլարընը պուլ- մազ տըր: Իմտի ճիւմլէթէն անա սայ է- տէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

ԱԶԳԱՊԵՏԱՐԱՆ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ

Ազգապէտարան մէսէլէլէրինի արիզ ու ամիզ միւթալաա էտէրէք, Ազգապէտա- րանըն շիմտիքի փէրիչան հալինէ պիր էն- ճամ վէրմէք իւզրէ տէօրթ Միուրթիւնլար վէ բում վէ Սիւրեանի Ինճիլի ճէմաաթլար թարաֆընտան թային օլունաճազ լիազօր պիր գօմիսիօն թէչքիլի թասմիմ էտիլմիլ վէ պու խուսուստա Կիլիկիա, Մէրքէզի վէ

Խարփութ Միուրթիւնլարը վէ Սիւրիա ճէ- մաաթլարը թարաֆընտան մուրախսալար կէչէն եազտան ինթիլսապ էտիլմիլ խաի: Կէչէն հաֆթա իլան էթտիյիմիզ կիպի Բիւրթանիա Միուրթիւնը տախի քէնտի մուրախսալարընը ինթիլսապ էթմիլ օլա- րազ, շիմտի իշ՝ պու ազալարըն մուայլէն պիր վազթ վէ մահալտա իճթիմա էթմէ- լէրինէ գալմըշ տըր:

Պու գօմիսիօնըն իճթիմա մահալը պիլա չիւպէն Իսթանպօլ տըր: Վազթը խուսու- ստան կէլինճէ պիզճէ էն միւնասիպ զէման պու սէնէնին Յուլիս այը տըր: Յուլիսին էն միւնասիպ վազթ օլտուղունա տաիր տէլիլլէր շունլար տըր.— 1. Օ վազթ Գօ- լէճլէրին թաթիլի պաչլամըշ օլտուղուն- տան գօմիսիօնըն պազը ազալարը իչիւն պու շէյ պէօյիւք սուհուլէթ վէրիւ: 2. Պու սէնէ Բիւրթանիա Միուրթիւնըն սէնէվի իճթիմաը Յուլիս իպթիտապընտա վուգու պուլաճաղընտան գօմիսիօն ազալարընըն մէզթիւր մէճիտտէ տէ հազըր պուլունմա- լարը փէք արզուլանաճազ պիր շէյ տիր: 3. Գօմիսիօնըն վէ Բիւթանիա իթթիհա- տընըն իճթիմալարընըն պիր արայա կէլմէսի, պաչգա պիր ճիհէթտէն տէ իշէ եարատըլա- պիլիւր, շէօյլէ քի, պիլճիւմլէ իթթիհատլարըն պիր ումումի իթթիհատը պուլունմապը եանի Թիւրքիասա պուլունան տէօրթ Միուրթիւն- լարըն մուրախսալարընըն 2—3 սէնէտէ պիր՝ պիր արայա կէլլէրէք պիլթիւն Թիւրքիա- տաքի Ինճիլի իշ իչիւն միւզաքէրաթտա պու- լունմալարը լուզումը հէր թարափտա հիսս օ- լունմազտա օլտուղընտան, պէօյլէ պիր ումում- մի իթթիհատըն պաչլամապը իչիւն շու ֆուր- սաթտան իսթիֆատէ էթմէք միւմքին տիր: Էկէր Միուրթիւնլար քէնտի մուրախսա- լարընա պու խուսուստա տա պիր սէլա- հիյէթ վէրտէլլէր, Բիւթանիա իթթիհատը- նըն իճթիմաը էանատընտա օ մէսէլէյի տէ միւզաքէրէ էտէրէք պաչլանըլճ մազա- մընտա պիր թէչէպպիւստէ պուլունապի-

լիրէր, վէ պու եօլտա քիլիսէլէրմիզ իքի գուշու պիր թաշ իլէ վուրմուշ օլուրլար : Իսթէրլէրտէ Միուրթիւնլար պու մագսէտ իչին Բիւթանիա Միուրթիւնլուն մէճլիսինէ քէնտիլէր թարաֆընտան պիրէր ֆազլա մուրախիաս տա կէօնտէրէպիլիրլէր :

Պու սէնէ իթթիհատլարըն պու նէվ իթթիհատընա պիր միւնասիպէթ տէ շու օլապիլիր քի, կէլէճէք սէնէնին Յունիս եա Յուլիսինտէ միսիօնէրլէր թարաֆընտան պէօլիւք վէ մուհիմմ պիր մէճլիս իճթիմա էաիպ, անտէ՝ պու մէմլէքէթտէքի Լճիլի իշ հագգընտա միւզաքէրաթ ճէրէյան էաէճէք տիր : վէ Միուրթիւնլարըն տախի օրայա մուրախիասլար կէօնտէրմէսի թալէպ էաիլէճէք տիր : Շու հալտա քիլիսէլէրմիզին շիմտիտէն մէզքիւր մէճլիստէ միւզաքէրէ էաիլէճէք մէսէլէլէր իւզէրինէ միւթալլաա էաէրէք էֆքէար թէշքիլ էթմէլէրի վաճիպ տիր : վէ պունուն իչին տիւչիւնէճէք էն միւնասիպ հէյէթլէր պու սէնէնին Միուրթիւն մէճլիսլէրի եախօա Միուրթիւնլարըն Միուրթիւնլ իլէ թէշքիլ օլունաճագ հէյէթ տիր : Տիկէր Միուրթիւնլար քէնտի իճթիմալարընը Յուլիստէն էվ վէլէ տիւչիւրէրէք օրատա, եախօա անլէրին Գործ. Ժողովլարը պու խոստաւտա իճրաաթտա պուլունապիլիրլէր :

Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼ Ը ՆԱԶԸՐԷ

Մեհսիգօ յի Մ. Ամէրիգա. Մէքսիգօտա պաշայան իսեան միւնասիպէթիլլէ Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթինին հուտուտ պօյունա սաաքիր, վէ Մէքսիգօ սուլարընա հարպ սէֆինէլէրի կէօնտէրաիլինի կէչէն հաֆթա խապէր վէրմիշ իաիք : Պու մէսէլէյէ տաիր Սիեֆթէյթըրըն պիր պէնտի մախսունընտա սէրտ էտիլէն միւթալէալար շայանը տիգգաթ տրը : Մէզքիւր պէնտտէ պէյան էտիլիյօր քի պու գուվլէ ի

միւսէլլահա սէվգիյաթընըն էսպապը պազը մէմլէքէթլէրտէ եանլըշ անլալըմը տրը : Հագիգաթը հալտէ մէսէլէ ի մէզքիւրէնին էսպապը «Մօնրօ Գանուն»ունտա արանմալը տրը : Գանունը մէզքիւր Ամէրիգա գըթասընըն հէր հանկը պիր գըսմընտա վազը օլան ճիւմհուրիյէթլէրէ էվրօփա տէվլէթլէրինին միւտաիլէլէյէ հագգլարը օլմատըղընը թէքիտ էաէր : Փագաթ պէօյլէ պիր գանուն մէվճուտ օլտուղը իչին ճէնուպի վէ Մէրքէզի Ամէրիգա ճիւմհուրիյէթլէրի՝ քէնտի իսթէտիքլէրի կիպի հարաքէթ էթմէյէ քէնտի քէնտիլէրինի մուլթար աւտ էաէմէզլէր : վէ իլթէ Մօնրօ Գանունունըն պիր թապիի նէթիճէսի օլմագ իւզրէ Ամէրիգա հիւքիւմէթի մէզքիւր ճիւմհուրիյէթլէրին էվրօփա տէվլէթլէրի իլէ օլան միւնասիպէթլէրտէ հաատը թէճալուզ էթմէմէլէրինէ քէֆիլ օլմուշ օլուպ անլէր իչին պէօլիւք պիր մէսուլիյէթ իլթիզամ էտէր : Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթի քէնտին պէօյլէ պիր հագգը հիմայէ վէ մէսուլիյէթի պուլունտըղընը գալլէն սալա թաղրիր էթմէմիշ իսէ տէ, անը քէթմ տէ էթմէմիշ տիր : Մ. Ամէրիգանըն պէօյլէ պիր հագգը հիմայէսի պուլունտըղընը իլան էթմէմէսինին պիր սէպէսի Ամէրիգատա էֆքէարը ամմէնին պէօյլէ ալիմ պիր մէսուլիյէթին իլթիզամընա ըաղի օլմատըղը, տիկէր պիր սէպէսի տախի շու տրը քի՝ մէրքէզի վէ ճէնուպի Ամէրիգա ճիւմհուրիյէթլէր քէնտի իսթիզալլարընտան տօլայը փէք հարիա տիրլէր, վէ Մօնրօ Գանունունըն պազը ճիւմհուրիյէթլէրինտէն մէմհուն իքէն գանունը մէզքիւրին Ամէրիգա հիւքիւմէթինին քէնտիլէր իւզէրինէ պիր հագգը հիւքիւմանի թէշմիլ էթմէսի թէսալվուրունա նազարը նախօշնուաի իլէ պազարլար, լաքին պու պիր էմի ի վազը տրը, վէ Ամէրիգա՝ մէմալիք ի մէզքիւրէյէ տաիր պու մէսուլիյէթլէրտէ սատա

զաթ կէօսթէրմէտիյի հալտէ էվրօ֊
փա տէվլէթլէրինին օրալարա ալազ սալա֊
ճագարընը պիլիր : Շէօյլէ քի , Մօնրօ Գա֊
նունունըն հուտուտու թահթընա տիւշէն
հէր հանկը պիր նօգթատա պիր ըահաթ֊
սըղըզ վուգու պուլտուգտա իճրաաթա
վէ էճնէպիլէրին հուգուգուըն միւսէֆաա֊
յա հազըր պուլընուր : Էլեէվմ Մէքսիգօ֊
տա ինգըլապ թարաֆը զալէպէ չալար
իսէ , եախօտ ըէիա Տիյալ իլէ ըագիպի
արասընտա վուգու պուլմագտա օլան մուա֊
րազա տէվամ էտիպ , ուզուն վագթ պիր
եա տիկէր թարաֆըն զալէպէսի իլէ նէթի֊
ճէլէնմէզ իսէ օրատա էճնէպիլէրին տախի
չախսէն վէ թիճարէթ ու հուգուգու մաղ֊
տուր օլմալարը , վէ անլէր թարաֆընտան
Ամէրիգա հիւքիւմէթինէ փրօթէսթօ է֊
տիլմէսի թէհլիքէսի վար տըր : Իմտի պու
քէյֆիլէթ խաթրտա օլարագ , վէ Ամէրի֊
գանըն Մէքսիգօտա մէզքիւր ինգըլապաթ
սէպէպինաէն չախսի մէնաֆիլինին տախի
միւթէզարուր օլտուղունու հիսապա ա֊
լարագ , Մէքսիգօտա վուգու պուլան ահ֊
վալա ֆարգսըզ պուլընմայաճաղընա հաթ֊
թա իճապ էտէր իսէ միւտախէլէ էտէճէ֊
յինէ չիւպհէ ճաիլ տէյիլ տիր :

Եեմի պիր երջօրգ.—Կրինիչ Բասաաթա֊
նէսինին պէյաննամէսինտէն անլաչըրըղընա
կէօրէ , Քէհքէչանըն (սաման եօլու) միլ֊
եօնլարճա երլտըզլարը արասընտա Լաւէր֊
րա պուրճու տախիլինաէ եէնի պիր երլ֊
տըղըն զուհուր էթսիյի կէօրիւմիւշ տիր :
Պու ճիւրմ ի սէմալի թէճրիպէքեար պիր
միւթէրաուր թարաֆընտան պաղը մուայ֊
յէն նօգթալարտան պագըլսըզտա ատի
պիր փէրթէվուզ իլէ կէօրիւլէճէք գա֊
տար պէօյիւք տիր : Լաքին եինէ տէ պու
եէնի երլտըզ օ գատար ուզագ տըր քի
էլեէվմ անըն պուտը մէսաֆէսի հիսապ
էաիլէմէյօր : Անը մարուֆ ինկիլիզ էհլի
հէյէթ թ. է. Էսփին քէչֆի էյլէմիւշ տիր :

Միւմաիլէյհ անը քէչֆի էտինճէ տէրհալ
Կրինիչ րասաաթանէսինէ թէլէղրաֆ չէքաի ,
վէ անլէր տախի տէրհալ քէչֆի մէզքիւ֊
րիւ թատարգ էյլէտիլէր : Այիմէր պու եէ֊
նի երլտըզըն տահա զիյստէ փարլագ պիր
հա՛լ մը քէսպ էտէճէք եօգսա զաիլ օլուպ
կէչէճէ՛ք մի խտիլինի կէօրմէք իչիւն անա
տախիա նաղար էթմէքտէ տիրլէր : Պէօյ֊
լէճէ տիւնեանըն րասաաթանէլէրի եէնի
եախօտ մուվագգաթ երլտըզլարա տաիւր
գայտլար սագլամագտա օլուպ , չիմտիյէ֊
տէք պուլըլարտան 36 տանէսի կէօրիւմիւշ
տիր : Պու եէնի երլտըզըն նէ ճինս զաղլար֊
տան իպարէթ օլտուղունը պուլմագ իչիւն
անըն զիյսալ աֆիէթրօսօֆի վասիթատըլլէ
թահլիլ էտիլմէքտէ տիր : Լօնտրանըն իլմ ի
հէյէթ էնճիւմէնինին պէյաննամէսինէ նա֊
զարէն մէզքիւր երլտըզըն կէօրիւնմէսի՛
էվլէլտէն մէվճուտ օլուպ տա , նուրու
զաիֆ օլան պիր երլտըզըն պիր նէպիւշա
(տաղընըզ զաղլար) արասընտան կէչ֊
մէսիյլէ անլէրէ տօգանմասընտան հասըլ
օլան զաֆիլ փարլագլըզ նէթիճէսի տիր :
Երլտըզ հէնուզ եէնի կէօրիւնմիւշ իսէ տէ ,
անըն վէլատէթի էլեէվմ եաչամագտա օ֊
լան հէր հանկը պիր ֆէրտին վէլատէ֊
թինտէն խայլըճա էվլէլ օլմուշ օլմալը
տիր : Զիրա ծնուն պիղտէն ուզագլըղը կիւ֊
նէչին պիղտէն ուզագլըղընըն , (կիւնէշ պիղ֊
տէն 93,000,000 միլ ուզագ տըր ,) պէս
10,000,000 գաթը իսէ (պունտան չօգ զի֊
յատէ տէ օլապիլիր ,) չիմտի կէօրտիւլիւմիւզ
զիյա թագրիպէն 150 սէնէտէն պէրու
մէսաֆէսէ եօլճուլուզ էտէրէք պիղէ վա֊
սըլ օլմուշ տըր , պու իսէ նէլընըն թա֊
րիլի վէլատէթինէ եախօտ Սուլթան Օս֊
ման Սալիսին թախթա ճիւլուտու զէմա֊
նընա տիւշէր : Պիր նէճմին (երլտըզ) ու֊
զագլըղընը հիսապ էթմէքլիյին պու ու֊
սուլու՝ զիյանըն տանիյէտէ 186,000 միլ
եախօտ պու զէմինին չէվրէսինի պիր սա֊
նիյէտէ 8 տէֆա տէվր էտէճէք պիր սիւ֊

րաթ իլէ եօթուլուգ էթմէսինի պիլմէմիզ իլէ միւմքին օլույօր : Պու սիւրաթ իլէ եօլ-
ճուլուգ էտէրէք շէմսին նուրու 8 տագի-
գէտէ պիլգէ վասրլ օլուր : Պու եէնի երլ-
տըզըն զիյասը պիլգէ եէթիշմէք իչիւն ա-
գալլի 150 սէնէ կէշմիշ օլուպ , շու խու-
սուս տախի այնի տէրէճէ ճալիպի մէրագ-
տըր քի , իշթիմայէն պու ճիւմ ի սէմալի
պիր ասը եա զիյասէ միւտտէթ էվիլէ
նապէտիտ օլմուշ տըր :

Գօրիա ֆիլիսէշէրի.— Գօրիանըն ճա-
փօնիայա իլթիհագընտան պէրու ճափօնիա-
տա պուլունան Խրիսթիանլարըն Գօրիա քի-
լիսալարըլէ քէնտի արալարընտա տահա
սըզը պիր ալագանըն թէէսիւս էթմէսի
իչիւն փէք խահիշկէր պուլունմագտա տըր-
լար : ճափօնիատա տախիլի քիլիսէլէրտէ
թաթպիգ օլունմագ իւզրէ վէրիլէն աթի
իւզ զիքը իքի գարարլար տախի սաիր պա-
զը խուսուլար կիպի ճափօնիալլարըն իթ-
թիֆագա մէյյալ օլտուգլարընը իսպաթ
էթմէքտէ տիր , եանի (1) Գէնտի վաթա-
նընտան ուզագտա պուլունան քիլիսա ա-
զալարը՝ «Միւսաֆիր ազալար» մագամընտա
սաիր քիլիսալէր իլէ իշթիրաք էտէպիլէ-
ճէքլէր տիր : Պու սուրէթլէ անլէր քէնտի
վալիտէ քիլիսալարընա մէրպուլթ գալարագ ,
տէվամ էթմէքտէ օլտուգլարը քիլիսալա-
րըն հիմայէսի թահթընտա պուլունաճագ-
լար տըր : Խրոմէթլէրէ տէվամ էտիպ տէ
Քրիստոսը ալէնէն իզրար էթմէյէ հալա
հազրր օլմայան քիմնէլէր , «Քիլիսէ տօսթ-
լարը» մագամընտա գայա օլունուպ տէ-
վամ էթտիքլէրի քիլիսա վէ անըն իշճիլէ-
րիլէ տահա եագընտան ալագա վէ միւ-
նասէպաթտա պուլունաճագլար տըր :

Սօն սէնէլէրտէ ճափօնիատա մէյտանա
կէլիպ տէ օրատաքի միսիօնէր իչի ճօնիւն-
տէ պէօյիւք մանիա վէ միւշքիլաթ թէվ-
լիտ էթմիշ օլան եանլը թալիմաթ ազըն-
թըսը եալաշ եալաշ Գօրիայա տախի տու-

խուլ էթմէքտէ տիր : Պունլար սայըտա օ-
գատար չօգ տըրլար քի զալալը Գօրիա-
լլար անլէրաէն հանկըսընըն տօղրու օլ-
տուղընը թային էթմէքտէ չօգ միւշքի-
լաթա օլրամագտա տըրլար : Պունլարտան
էն տէհշէթլիսի Օրիէնքիշ Փրիլիկ Սօսա-
յիքի եախօտ Ինայէթ ֆիլիսաալ թէմաթ-
յէ օլունանլար թարաֆընտան թալիմ է-
տիլէն «Ինայէթ ի մութլագէ» թալի-
մաթը տըր : Պու թալիմէ նազարէն ինա-
յէթ՝ Քրիստոս վասիթաւըլէ ճիւմէ կիւ-
նահլարը սէթր էտէր , շէօյլէ քի միւմն-
լէր ինայէթին արթմաւը իչիւն կիւնահ
տա տէվամ էտէպիլիլըրէ : Պու թալի-
մին միւպէշիլլէրի գարիլէլէրէ կիտիպ Քի-
թապը Մուգատտէստէն քէնտի էֆքեար-
լարընա մուվաֆրգ կէլէն Ֆրգրալարը
գրաաթ , վէ անլէր իւզէրինէ վազ էտիպ ,
միսիօնէրլէրի՝ էհալիլի իզֆալ էտէն քիմ-
սէլէր մագամընտա իթթիհամ էտիյօրլար :
Գօրիալլար պու կիւճիլլին ճօնիւնիւ ալ-
մագ իչիւն եալընըզ չարէյի Գ. Մուգատ-
տէսին մէշգիւնտէ պուլույօրլար :

Եէնի Իգսամ վէ Էրմէնիլէր.— Աթի-
տէքի Ֆրգրա Իգսամըն կէլէն հաֆթաքի
պաշ մէգալէլէրինին պիրինտէն իզթիպաս
էտիլմիշ տիր :

«Էրմէնի վաթանաալարըմըզ Բուսիա-
տա մահպուս պուլունան միլլէթտալարընը
թախիլի զըմնտա իզթիպա էտէն մէսա-
րիֆի թէտարիք էթմէք իւզրէ պիր միւ-
սամէրէ (կէճէ էյլէնմէք ճէմիլէթի) թէր-
թիպ էտիյօրլար . պու միւսամէրէնին
հասըլաթըլա ալօգաթլար թուլաճագ-
լար , մէսարիֆի մուհաքէմէյի էտէյէճէք-
լէր , մահպուս Էրմէնիլէրին իմտաալընա եէ-
թիլէճէքլէր տիր :

Պիր միլլէթին էֆրատը պիր պիրինի
իշթէ պէօյլէ սիյանէթ էտէր . Բուսիատա
մահպուս պուլունան Էրմէնիլէրին գանու-
նէն թախիլպէրի չարէսինէ թէվէսիւլ էթ-

մէք մէշու տըր, օ պաշգա, ֆագաթ ֆէ-
տաքեարլըղըն պու տէրէճէսինէ վարմագ
մէշուիյէթին տէ ֆէվզընտա պիր պէօ-
յիւք համիյէթ տիր: Մէնաֆիի միլիյէ ի-
չիւն, թէսլիի էֆքեար իչիւն քէնտիլէրինի
թէհլիքէյէ աթանլարը խմտատտան մահ-
րում օլտուգլարը չէթին պիր զէմանտա՝
պիր միլլէթ էֆրատընըն տիւչիւնմէսի դա-
յէթ ալի պիր հիսսի համիյէթքեարլինին
վիճուտընը կէօսթէրիր:

Մնէր միլլէթլէրի իչիւն ուղրատըգլարը
ֆէլաքէթ գարչուտունտա, նէվմիտ վէ էթ-
աիլլէրի ֆէտաքեարլըղա փէչիման օլմայա-
ճազլար տըր: Գալպի միլլէթտէ պիր է-
սէրի իհթիրամ պրագաճաղընա՝ պիր
քիմէնին, (ֆէտաքեարլըգ էթտիյինէ
դանի օլան պիր քիմէնին,) վիճտանէն
հիւքմ էթմէսի գատար պախթիյար-
լըգ օլամազ: Պունուն աքսի տէ հա-
գիգաթէն պէտպախթլըգ տըր: Միլլէթի
ուղուրունտա պիւթիւն մէնաֆիինի ֆէտա
էթմիչ, հէր տիւրիւ մէզահիմ վէ միւշ-
քիլաթա գաթլանմիչ, եինէ պու ուղուրտա
նէֆսինէ պիւթիւն մէզէլլէթլէրի թահմիլ
էթմիչ պիր ասէմ թէսափուր էսին քի
էֆրատը միլլէթի թարաֆընտան թագտիր
էտիլմէք չէօյլէ տուրտուն, իհթիմալ քի
սէրսէմիլլէ, ճիննէթլէ թէքտիր օլունտուն,
անըն ֆէրեատը հաղինինի եինէ քէնտիլնաէն
պաշգա իչիտէճէք ֆէրաի աֆէրիտէ պու-
լունմասըն, իհթիմալ քի ճիւմհուրըն ֆիք-
րինէ մուխալէֆէթ էթտիյի իչիւն խըյանէթ-
լէ պիլէ հիւքմ օլունտուն, պունտան տահա
միւէստիր պէտպախթլըգ օլմը մը: Էրմէնի
էրպապը համիյէթի Րուսիատաքի միլլէթ-
տաչլարըն տիւչիւնմէքլէ միւէստիր պիր
տէրաի իճթիմիյի վէրտիքտէն պաշգա
էֆրատը միլլէթտէքի համիյէթ հիսալէրինի
տէ եիւքսէլտիյօրլար: Պունտան սօնրա էր-
մէնիլէր՝ միլլէթլէրինէ պիր խըտմէթ ի միւշ-
քիլէ իֆա էթմէք մէճպուրիյէթինտէ պու-
լունտուգլարը զէման քէնտիլլէրինէ զըն-

տանլարտա տա օլտա էլ ուղատաճագ, զէ-
պուն տիւչտիւքլէրի զէման «Ճէսարէթ,
գօրգմա՛», խիթապընը տիրիլ էթմէյէճէք
էրպապը միւրիւվլէթ պուլունաճաղընը
տիւչիւնէճէքլէր, միլլէթլէրի ուղուրունտա
գուվլլէթլէրինին եէթիչէմէյէճէյի թէչէպ-
պիւսաթա պիլէ կիրիշմէքտէ թէրէտտիւտ
էթմէյէճէքլէր տիր:

Իչթէ պիր միլլէթ պէօյլէ թէրպիյէ է-
տիլիր, անա պու սուրէթլէ ֆագիլլէթ ի իճ-
թիմիյէ նումունէլէրի կէօսթէրիլիր: Քէն-
տինէ խըտմէթ էտէնլէրի վիք չօգ ու-
նուտան, անլէրի թագտիր էթմէյի պիլ-
մէյէն միլլէթ իսէ մէալինին (եիւքսէք
գապիլիյէթլէրին) էն քիւչիւլնէ տա-
հիպ օլանլարը պիլէ պուրմագտան մահրում
գալըր: Թագտիր էտիլմէմէք միլլէթէ, մէմ-
լէքէթէ խըտմէթի գատար սէպէպ օլա-
մազ, ֆագաթ թագտիրին պիր սաիգ ի
լահութի օլտուղունը տա ունութմամա-
լը: Իչինտէ եէթիչէնլէրի թագտիր էթմէյի
պիլմէյէն միլլէթ հիչ պիր զէման պէօյիւք
ատէմլէրէ քէսպ ի լիյադաթ էտէմէզ:»

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

«ՐԱՀՆԻՄԱ» ՀԱԳԳԸՆՏԱ ԻԻՄԻՏԼԵՐԻՄԻՉ

ՎԵՐ. Մ. 4 ՓԱՓԱՋԵԱՆ, ՆԻԻ ԵՕՐԲ

Րահնիւմանըն զուհուրընը թէպրիք վէ
անըն՝ նաիլ ի մուվաֆֆագիյէթ օլմասընը
թէմէննի էտէրիլ: Պու միւնասէպէթլէ,
միւսաատէ էտիլիրսէ, անըն իչիւն գալէմէ
ալաղըմըգ շու իլք պէնտատէ անըն պիլզէ
նէ թարիգլէրտէ խըտմէթ էտէպիլիր իտի-
յինի մուխթասարէն իշարէթ էթմէք իս-
թէրիլ:

Տիւն սաիրէսիւնսէ, անըն Ինճիլի հա-
գիգաթլարը սատըգանէ վէ սէրպէսթանէ
թէյիտ էթմէսինի մէմուլ էտէրիլ:

Մէզհէպի հագիգաթ ճիւմլէսի՝ քիլիսէ ի

Մէսիհիյէյէ աղագասը ճիհէթինտէն պագըլ-
աղգտա իքի նէվէ միւնգասիմ աիր: Էվվէլա
ուսուսմ քիլիսէյէ մախսուս օլուպ անըն հէր
պիր չիւպէսի թարաֆընտան թէպիմ ու
թագտիր էտիլէն հագիգաթլար վար տըր:
Մէսէլա՝ Ալլահըն մէվճուտիյէթի, Ալլահըն
վահտանիյէթի, Գրիստոսըն խէլապքեար օլ-
մասը, իհամը իլահի, բուհը ինսանինին
լայէմութըղը վէ տիկէր նիչէ հագիգաթ-
լար պիւթիւն իրիսթիան քիլիսէսինին միւշ-
թէրէքէն միւրասը օլուպ, Փափալի, Բում,
Փրօթէսթանթ վէ ախէր հէր հանկը իրիս-
թիյան մէզհէպինտէն օլան միւմինէր թա-
րաֆընտան գապուլ օլունուր: Հագիգաթը
Մէսիհիյէնին պիր պաշղա սընֆըտա վար տըր
քի, Խնճիլի Շէրիֆտէ սէրահէթէն թալիմ
էտիլմիլ իսէ տէ, ասարը վիւսթանըն ճէ-
հալէթի ալթընտա տէհրլէրճէ գափատը-
լարագ սայքի նիհան օլմուշ իքէն, Իպահը
մէզհէպին էյամընտա պէ թէքըար նուրա
չըգմասը սայէսինտէ պիր ինգըլապը մա-
նէվի հասըլ օլտու: Էմրի խէլաս իլէլէպէա
միւքէմմէլ օլուպ ինսանա ճապա սունուլըր
իտիյի, անա նաիլիյէթին իլք վէ սօն շար-
թը Գրիստոսա շախի իման իտիյի, միւմին
Ալլահա պիւլա վասըթա թէգարիւպ էտէր
իտիյի, սուա՝ Ալլահ իլէ հագիգի միւլա-
գաթ ու միւշարէքէթ իտիյի վէ զայրիհ
պու սընֆտան օլուպ, քէլիմէնին խուսուսի
մանասընտա Խնճիլի հագիգաթ նամըլէ
միւսէմմա տըր: Փրօթէսթանըլք՝ քիլիսէ ի
Մէսիհիյէնին ախէր չիւպէլէրինտէն էսասէն
թէֆրիգ էտիլմէք իւզրէ պու սընֆ հագի-
գաթլար իւզէրինէ միւէստէս տիր: Բահ-
նիւնանըն պու տաիրէտէ թէրճէման օլ-
մասընը մէմուլ էտիյօրըլ: Պիւթիւն մէ-
մալիք ի Օսմանիյէտէ պու մագսէտէ միւ-
թէվէճճիհ օլան պիր թէք պիլէ ճէրիտէ
օլմասըլը ճիհէթլէ, Բահնիւնանըն հու-
զուրունտա իչղալ էտիլմէմիլ վէ զայէթ
վասի պիր մէյտան աչըլըյօր:

Մալիւնաք քաիրէսիւնսէ, Բահնիւնա-

նըն քրիստոս էրմէնիլէր արասընտա սաղ-
լամ էֆքեարըն նէչրինէ վէ թէաթիի թէ-
սավվուրա պիր վասըթա օլմասընը մէմուլ
էտիյօրըլ:

Էրմէնի միլլէթինէ մախսուս ճէրիտէլէրին
գըսմը աղամը Էրմէնի լիսանընտա օլուպ ան-
լէրտէն նիչէլէրի, ալէլիուսուս Բիւզանդիոն՝
միգտարը քեաֆի սաղլամ վէ միւֆիոտ նէշ-
րիյաթտա պուլունույօր իսէ տէ, լիսան իգ-
թիզասընտան միլլէթին անճագ պիր գըս-
մընը պէսլէյէպիլիյօր, վէ պիզզարուր
Էրմէնիլէրին զայէթ մուհիմմ պիր ագալ-
լիյէթի մէզքիւր ճէրիտէլէրին տաիրէ ի
ֆաալիյէթինտէն խարիճէ տիւչիւյօր: Կի-
լիկիա Էրմէնիլէրի թիւրքէ լիսանտա վա-
սըլթա ի թալիմ ու թէքէլիւմ օլան պիր
ճէրիտէյէ միւհթամ տըրլար: Մագիտէ
թիւրքէ Աւեսաքնը պու խըսմէթի իֆա
էտէր իտի: Շիմտի օ ֆէրաղէթ էթմիլ օլ-
տուղը հալտէ, իչպու մուհիմմ վագիֆէյի
Բահնիւնա տէրէօհտէ էթմիլ աիր: Ագլի
գապիլիյէթ վէ ախլագի մէպտէլէրինէ
իթիմատ էթաիլիմիլ պիր միւէլիֆին սըգը
նէզարէթի թահթընտա օ՝ Կիլիկիա իլէ
Ասիա ի Սուզրանըն Էրմէնիլէրինէ ուլումը
թապիլիյէնին, հիքմէթին, իմի ախլագըն,
ֆէնն ու էտէպիյաթըն պէրէքէթլէրինի
թագաթիմ էտէն պիր միյանճը օլաճագ
տըր: Այնի վագթտա հէր հանկը տաիրէտէ
խուսուսի մալիւմաթ եա մէլէքէսի օլան
Էրմէնի մուհարրիլէրէ սիւթունլարընը քէ-
չիտէ էթմէքլէ միլլէթիմիլին գալէմ սա-
հիպլէրինի թէշվիգ էտէճէյինէ էմին իլ:

Սիյասիյաք քաիրէսիւնսէ, Բահնիւնա-
նըն թիւրքէր իլէ Էրմէնիլէր մապէյնինտէ
իթիլաֆ ու իմթիզաճըն հուսուլունա պիր
մէտար օլմասընը մէմուլ էտիյօրըլ:

Ալթը ասրտան պէրու պու իքի անասըլ
այնի թօփրաղտա եան եանա սաքին օլ-
մուշար իսէ տէ, եէքտիկէրինի անլայլու
սէվմէքտէն փէք պախտ օլմուշ տըրլար:
Հէր իքի թարաֆըն մէպտէսի՝ եէքտիկէ-

րինէ վէսպէսէ վէ պուղղ իլէ պագմագ
օլմուշ տըր: Պու զայէթ էսէֆէնկիզ պիր
քէյֆիյէթ օլուպ, Թիւրքլէրի պիր եօլ իլէ,
Էրմէնիլէրի ախէր պիր Թարիզլէ պէրպատ
ու խարապ էթմիշ վէ հալա էթմէքտէ
տիր: «Քէնտի ալէյհինէ մուխալէֆէթ իւզ-
րէ օլան հէր հիւքիւմէթ խարապ օլուր, վէ
քէնտի ալէյհինէ մուխալէֆէթ իւզրէ պու-
լունան հէր շէհր եա խանէ պագի գալա-
մագ»: Ինճիլի Շէրիֆին պու քէլամընը
մէմալիքի Օսմանիյէնին նէ հիւքիւմէթ
նէ էհալիսի պու կիւնէ գատար ֆէհմ է-
տէմէտի, վէ պու եիւզտէն տախի իսմ ու
շէօհրէթիմիզ Թարիլին սահիֆէլէրինտէ
կէօղ հաշը վէ գան իլէ գայտ էտիւմիշ
տիր: Էկէր պիր մուսիպէթ՝ պիւն նասի-
հաթտան էվլա իսէ, եա պին մուսիպէթին
մուատէլէսի նէ՞ օլմալը:

Ձաննը ածիզանէմիզէ կէօրէ՝ տիյարը-
մըզ սէրխօշըզտան ույանմագ ալամէթլէրի
կէօթէրմէքէ, չու սըրատա Բահնիւմա
կիպի Թիւրքի իւլ էլֆագ պիր ճէրիտէնին
օյնայաճաղը էհէմմ պիր բօլ վար տըր:
Տին մանղարընտան պահա էտէրէք, Ալլահ
մուհապպէթ օլտուղը հալտէ տիյանէթ
էվլէլ պէ էվլէլ մուհապպէթ Թալէպ էթ-
տիյինի հէմ Միւսլիմէ հէմ Խրիսթիյանա
իլան էտէպիլիր: Միյասիյաթտան նազար
էտէրէք, պիր Թարաֆա՝ մէմալիքին հէր
գըթասընտա էհալինին էքսէրիյէթի Թիւրք
օլմալը հասէպիլլէ տիյարտա անլէրին ըէյ
ու ըիզասընա մուխալիֆ օլան հիշ պիր
մուհիմմ սիյասի ատըմ ալընամագ իտի-
յինի, տիկէր Թարաֆա տախի՝ Էրմէնի
զայէթ միւսթաիտ վէ միւթէրագգը պիր
գալմ օլտուղը էհլտէն անըն հըֆը ու
պագասը մէմէքէթին իսլահընըն շարթը
օլտուղունը իլան էտէպիլիր: Սահիպի գա-
լէմ Թիւրքլէրին խուսուսի մեգալէլէրինի
տալէթ ու նէշը էթմէքէ, վէ Էրմէնի մու-
հարրիլէրէ Թիւրքլէր հագգընտա միւթէ-
տիլ վէ աստիլ լիսան իսթիմալընը Թալիմ

էթմէքէ, իքի անասըր պէյնիտէ վասը-
թաի միւլագաթ օլապիլիր: Պու հէր հան-
կը պիր ճէրիտէ իչիւն քեաֆի տէրէճէտէ
իւսթիւն պիր մագսէտ օլուպ, պու ալի
տալէթէ Բահնիւմանըն իճապէթ էտէ-
պիլմէսինի, վէ ճիւմէ պու խաթթլար իւ-
զէրինտէ իսմինէ լայըզ օլտուղը իւզրէ բահ-
նիւմա վէ բէհպէր օլմասընը ճէնապը
հագգտան Թէմէնի էտէր իզ:

ԱՃԷՊԱ ԷՕԶՐ ՆԷՐԷՏԷ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Միլլէթիմիզի կէօղ էօնիւնէ ալըպ պիզ-
տէ օլան գապիլիյէթ վէ իմքեանլարը տիւ-
չիւնտիւքճէ տիւնեատա էն ալի մէվգիլէրի
վէ բէֆահը հալը Էրմէնիլէրէ լայըզ կէօ-
րիւրիւմ. տիկէր Թարաֆտան վուգուի հա-
լա աթֆը նիկեահ էյլէր՝ հէր Թարաֆ-
տան բահաթսըզըզ փէրիչանի վէ մահ-
րումիյէթ կէօրիւր իսէմ, Աճէպա նի՞չիւն
պէօյլէ տիր, էօզը նէ՞րէտէ տիր տէյու քէն-
տիմէ սիւալ էյլէրիմ:

Էյի խասսիյէթլէրիմիզէ կէլինտիքաէ:

Էվլէլա, պիզ գէֆի պիր միլլէթ իզ,
պիզ պաշգա ինսանլարըն մալիք օլտուղու
պիր չօգ իսթիյազաթ վէ Թէսհիլաթտան
մահրում օլտուղումուզ իչիւն պիզզարուր
զէքի օլմուշըզ: Պիզէ ալքէրլիք, միւքիյէ
տաիրէսի, ինթիրաաթ, քէշֆիյաթ, պահ-
րիյէ, սէրպէսթ զըրաաթ վէ մասէնիյաթ
գափուլարը սաքի գափանմը օլուպ՝ պիր
ազ թիճարէթ վէ սանաաթլէ ֆիքրիմիզի
գուլլանարագ անճագ մէվճուտ օլապիլիր
իտիք, պու սէպէպտէն ֆիքրիմիզ քէսպի
գուվլէթ էյլէմիշ տիր: Լիսանլարը Թու-
թար Թութմազ պիզ իքի լիսան սէօյլմէ-
լի իզ, պիր ազ տա թալիմ կէօրմէք եա
պիր շէյ օլմագ իսթէրսէք՝ պիր իքի լիսան
տահա էօյրէնմէլի իզ, ախէր սէօղ իլէ
պինէճէյիմիզ արապայը քէնտիմիզ եափ-

մալը իզ, էվրոփալը իսէ պու լիսանլարըն պիրինի էօյրէնէճէք վաղթտա մէքթէպինի պիթիրիպ սանաաթընա պաշար: Ֆէնաաը տա շու արը քի պիզ վաթանըմըզտա պիլէ էվրոփալըյա ըհգապէթ էտէճէք տէրէճէտէ լիսանլարընը վէ ուլում ու ֆիւնունը պիլմէլիյիզ, հօգսա եիւզիւմիւզէ պազմազլար: Սէօյլէյինիզ, հաճկը էվրոփալը պիզիմ լիսանըմըզ էօյրէնէ պիլիյօր: 40 սէնէ արամըզտա օթուրուր, եինէ պիրապէր տէյէճէք եէրտէ պէրպէր տէր, ըշըգ տէյէմէզ էշէֆ տէր, օ արատա պիր տէ սէմէրէ լուլէթի թէսաաիւֆ էյլէր իսէ սէմէր թէլէֆիւզ էյլէր վէ փէք միւնասիպէթսիւզ պիր շէյ օլուր. պիզ իսէ քէնսաիլէրին 80 պօղումիւ 70 չաթալ լուլէթլէրինէ տիշիմիզ սէօքիւլէրէք, զարդարա էտէրէք թէլէֆիւզ էթմէլի իզ: Պիր լիսանտա՝ պաշըմըն տիշի, օլ պիրինտէ էրէք օլտուղունը, իշտիյիմ սույըն կեան էրէք, կեան տիշի օլտուղունա ազլ էրտիրմէլի իմ: Եինէ տէ պիր մասաաա օթուրուպ էթրաֆըյա 3—5 լիսանտա անա լիսանը կիպի գօնուչան, ուլում, սէնաաթ, սիյասիյաթ, վէ ֆիւնուն տաիրէսինտէ էն եիւքսէք թասապիւր վէ մալիւմաթ պէյան էտէն էրմէնիյէ չօգ ըասթ կէլիրսին:

Սաւիհէն. Չալըշըյան պիր միլլէթ իզ. պու տախի պիզիմ իշիւն զարուրի օլմուշ տըր: Պիզէ ըհաթ էքմէք վէրմէզլէր, ան. ճագ զօր իլէ, զայրէթ իլէ օնու ալապիլիրիզ: Փուրսաթլարըմըզ ազ արը, տայապ պաշըմըզտան էքսիք օլմազ՝ պիզ տայապ իլէ օղրաշըր իքէն Ֆիրէնք տէ կէլիպ ուսուլճա էքմէյիմիզի ալըր կէթիւրիւր, իսթէ տէ «Վար միւսթանազգ տըր,» տէյօր. փէք վիճտանը օլուր իսէ՝ «Վա՛խ, վա՛խ» տէյու եիւզիւմիւզէ կիւլիւպ իշթիրաք կէօթէրիյօր վէ եինէ էքմէք էրմէն կիտիյօր: Պէօյիւք, քիւլիւք, զէնկին ֆաղիր չալըշղան իզ:

Սալիսէն. Ուշաշըր պիր միլլէթ իզ:

Ճանըն իսթէրսէ ուշաշմա: Պիրիմիզ ֆիւրալէր արասընտա, օլ պիրիմիզ Արապլար ալասընտա, պիրիմիզ Բում, տիկէրիմիզ Ֆիրէնկ իլէ հաշայօրըզ: Թապիլի՝ Մուշտաքի՝ նին իսմի Ավօ-Կըրպօ օլաճագ, Արապիսթանտաքի Եագուպ, Նէճիպ. Ամէրիգատաքի Սլպէրթ, էտվին թէսմիյէ օլունաճագ. պիրիմիզ խօրա թէփէրիզ, օլ պիրիմիզ Մազուրքա օյնարըզ, չօղումուզ իքիսինի տէ հափարըզ, պիրիմիզ չարգի չաղըրըր իզ, օլ պիրիմիզ օփէրսա: Արապլար իլէ քիւֆթէ, Բումլար իլէ իսթագօզ, Թիւրքէր իլէ փիւզլ եէրիզ, Ինկիլիզ իլէ տէ չայ իշէրիզ, տէգօլթէ տէ օյնայօրըզ, նիգապ տա գօյա պիլիյօրըզ. օլսա օլսա պազըր գօմշուլարըմըզն պօղազ քէսմէք, գաֆի սօփալամագ եա շէհրի հագըպ թէմիզլէմէք կիպի մարիֆէթլէրինի ույաուրամայօրըզ: Սատէ քիւֆր սէօյլէմէք, եէմին էթմէք օլսա կիւզէլ հափապիլիյօր իտիք: Տահասը վար պիզ տախի էյի ինսանլար կիպի պիլիրիզ քի պիր նօզթայա վասըլ օլմագ իշիւն սօղրու իսթթ իւզէրինտէն կիթմէլի, լաքին օրտան պիզի պըրագմայօրըր, սօլաշա սօլաշա կիտիյօրըզ. սօնրա տա «Իսթիգամէթ տէն չաշտըլար» տէյու իթհամ օլունույօրըզ: Պիզ տէ պիլիրիզ քի 2 տէֆա 2 տէօրթ էտէր, ամմա պիզ էօյլէ ճէվապ վէրէմէյիզ, 2 տէֆա 2՝ իւշ զաիտ պիր էտէր, եա պէչտէն պիր էքսիք էտէր տէր իզ: Էվլէթ հալան տա «էօյլէրիզ, Ապտիւլ Համիտի «Վէլի ի նիմէթիմիզ,» «Սէվկիւլիւ,» «Ատալէթլու» թէսմիյէ էտէրիզ, պիրատէրիմիզին գաթիլլէրինին էլլէրինի էօփէրիզ, տէրունիմիզտէն նէֆրէթ գայնար իքէն էվլէրիմիզի իհրագ էտէնլէր իլէ օթուրուր էքմէք տէ եէրիզ. իճապ էտէր իսէ էօփիւլիւր իզ. տահա նէլէր սայալըմ:

Բապիհէն. Նաւուշըր պիր միլլէթ իզ. պիզի տիւնեա հէր նէ իլէ իթհամ էյլէր իսէ էթսին, պու ճիհէթլէ իթհամ էթմէսինլէր: Պիզէ թէէսիր էտէն գուվլէթ-

լէր հէր հանկը պիր գալմը չօգտան ըէ-
զալէթին տէրինլէրինէ պաթըրմաղա քեա-
ֆի իքէն պիզ ըրզ ու նամուսումըզը վի-
գայէ էյլէտիք: Էվլէրմիզ իհրագ էտիլիպ
աիլէլէրմիզ օրթատա գալարլար: Կէնճլէ-
րմիզ գըլըճտան կէշիլիլիպ պաքիլէլէրմիզ
սօգադտա աթըլարլար, անլէր տախի գը-
լըճը, աթէշի, նէհրին սուլարընը՝ սարայ-
լարա վէ ըէղիլ եաթագլարա թէրճիհ էյլէ-
տիլէր: Մաղարալարտա աճ չըպլագ գա-
լըպ թիֆօտան, իսհալտան հայաթլարընը
ղայպ էտէնլէրի չօգ կէօրտիւմ, ամմա
ըրզլարընը զայպ էտէնլէրի սայքի կէօր-
մէտիմ: Էվլէթ պիլիլիմ, Ղարպըն զէհրլի
թէէսիրաթընա, Շարգըն միւսհիշ պար-
պարըզընա տայանամայարագ էապլէթլէ-
րինի զայպ էտէնլէր օլտուլար: Լաքին ին-
սաֆ էաինիզ, պու գատար հիւճիւմլէրէ
գարչը հիշ տիւլմէմէք միւմքին մի խոի:
Ատանատա տահա պիր գաչ սէնէ էվլէլ
եիւզլէրճէ նամուսլու աիլէլէրէ մէսքէն օ-
լան մահալլէր պու կիւն էն փէրվասըզ վէ
աչըզ ումումսանէլէրէ թէհապիլիւ էյլէմիշ,
պունու տա էօմրիւնտէ կէօրմէմիշ էհալի
հաթթա չօլուգ չօճուգ պիլէ սէյր էտի-
յօրլար: Պու ազընթըյա մուգալմէմէթ է-
տէճէք գուվլէթլէր աէ քիւլիլէն մահվ
օլմուշ: պունա հաֆիլը գալմ տայանըր:
Եինէ տէ իշթէ մէյտան օգուլըմ, քիւմ
իսթէրսէ պուլուրըն, աիլէ տաիլէլէրմիզ
նաղար էյլէսին: Մատտէթէն իւրեան՝
մանէն մէսթուր, այագլարը չըպլագ՝ ամ-
մա չէրէֆի մահֆուզ գատընլարըմըզըն
նիսպէթինի հիսապա ալըն: Պիզի «Ախ-
լագսըզ» տէյու իթհամ էտէն էճնէպիլէր
կէօրէճէքլէր քի, ճէհէննէմ ճիւմլէ գուվ-
լէթլէրի իլէ իւզէրմիզէ հիւճում էթմէք-
տէ օլտուզու հալտէ պիզ եինէ սարլար-
տան պէրու օլտուզը կիպի պու աթէշ վէ
գանլար իշինտէն սալիմէն կէչէճէյիլ:

Խամիսէն. Աշխաթիէրէսք պիր միլլէթ
իզ: Պու պապտէ նէ գատար սէյլէսէք

եինէ տէ աղտըր, տիւնեատա պունը փէքալա
պիլիլ: 19 սարտան պէրու պու սէպէպտէն
չէքտիլիլիլի թաչար գայալար չէքսէ էրիլ
խոի: Նէ՝ աֆէթլէր, Նէ՝ թէատաիլէր, Նէ՝
զինճիլլէր, Նէ՝ գան սէյլլէրի: Շիմտի պի-
լէ չէհալիք սարը կէչմիշ տէնիլէն շու զէ-
մանտա չէհալ վէրմէյէն պիր խանէմիլ Եօգ
տըր: Պու թագեիգին պինտէ պիլինի պիզ
Խրիսթիանըզ վազ էտէն Ղարպընըն իւ-
զէրինէ գօյսան չօգտան տինտէն վազ կէ-
չէր խոի: Էվլէթ, ինկիլիզլէրտէն չօլու՝
«Էյլէ իսէ, նի՞շիւն էրմէնիլէր Իսլամ օլուպ
գուլթուլմայօրլար» տէտիլէր, չիւնքի «Պէն
օլսամ էյլէ եափարըրմ» տէմէք խոի օ:
Մր. Սթէտ կիպի ինկիլթէրանըն մէհուրա-
տէմի, «Էրմէնի գըզլարը հարէմլէրտէ տա-
հա րահաթ տէյիլ մի», տէմիշ տիր: Տր.
Քրիսթի իսէ «Գըզընը Եօլլա տա թատընա
պագ» տէյու ճէվապ վէրմիշ տիր: (Պրա-
վօ,) Խարիճտէն մատտիյուլըզ սէյլլէրի,
տաիլտէն կղերականլարըմըզըն գայա-
սըզլըզը, սուի ահվալը, թա գալպկեհաշը-
մըզտան Դաշնակցական զէհրի տինի
հայաթըմըզը թէհաիտ էտիյօր, լաքին գօ-
ճա միլլէթ քեաֆֆէսինէ կէօքս վէրմիշ
տուրույօր վէ էպէտէն սուրաճագ տըր:

Իմտի պու խատտիլէթլէրէ մալիք օլան
միլլէթ նէլէր եափամազ, Նէ՝ օլամազ: Նի՞-
շիւն էն ալի, էն մուվաֆֆադ պիր միլլէթ
օլմասըն: Հագիգաթը հալա պագընըզ,
պիզտէն փէրիշանը, պիզտէն իտարէսիզի
վա՞ր մը: Զէքի, միւթէալլիմ ատէմլէրմիզ
վար, փարամըզ տա վար, արզումուզ
վար, լաքին էվլաալարըմըզ սիւրիւ սիւրիւ
էճնէպի մէքթէպլէրինտէ օգույօրլար: օ-
րատա տախի չայիրտլէր կիպի խօճալար
տախի էրմէնի, օլսա օլսա պիր միլլաթըր եա
միլլաթ, եա մօն փէր, մահաթ իտարէ-
սինտէ տիր: Սէյլէյինիլ սըրֆ միլլի պիր
թէք գօլէճիմիզ վա՞ր մը: Պիզիմ վէրտի-
յիմիզ փարալար իլէ գօլէճլէր պէպէյէպի-
լիլ իզ: Իսթանպօլ կիպի 120,000 էրմէնիսի

վէ գէնկին Էրմէնիսի օլան եէրտէ միւքէմ մէլ մէվգիլէր տէ վար իքէն պիր գօլէճ հօգ: Կիլիկիասա «Պիր գօլէճ» տէյու պաղըրըյօրըզ, պու ուղուրա եիւղէրճէ լիրա վէրմէյէ հաղըրլար տա չօգ, օլմատը եափըլամայօր: Երուսաղէմէ կիթտիմ: «Շու հօթէլ քի՞մին» «Էրմէնիլէրին»: «Շու միւլք՝ շու ագա՞ր» «Էրմէնիլէրին»: Փէք ալա սօնրա մէյտանտա պիր խայլը Հայր առարըլար իլէ պիր սիւրիւ պօրճ վար: Պու հիսապա աղըրմ էրմէտի: Փաթրիգխանէ իտարէսի հէրճ ու մէրճ, վանըլար էօյլէ, ճէմաաթըլար փէրիշան, Առաջնորդարաւըլար գարմափարըլ: Նի՞շին, սէպէպի նէ՞ տիր:

Աճէպա էօզըր նէ՞րէտէ տիր:

(Մապասըր վար)

ԷՐՄ. ՔԻԼԻՍԱՍԸՆՏԱ ԻՍԼԱՅԱԹ

ՎԵՐ. Գ. ՏԵՄԻՐՃԻՍՆ

3.

Թէնսիգաթընը թաւսիյէ էյլէտիյիմիլ խուսուլար շունլար տըր:—

Էյվէշա. Քիլիսայը բուհպան նուֆուզ վէ թէէսիրինտէն գուրթարմագ կէրէք տիր: Աշխարհական՝ բուհպան գատար բուհանի տիր: Աշխարհական միւմիլէր «Մուգատտէս քէհանէթ», «Միւնթէխապ գաւմ», «Թէամիլէ օլունմուշ տըր: Բուհպան՝ թախսիս այնինին պիր միւճիգէսիլէ միւմթաղ պիր սընֆ օլմագ, հաթթա անլէր խատէմէ տիրլէր: Քիլիսէնին խատէմէսի վէ քիլիսէ իչին տիրլէր: Օ քէնտի ըրլթպէսի (կարգ) տէյիլ, անճագ լիյափաթըլ զաթթա զաթթիյէսի սէպէպինտէն ումուրը մէզհէպիլէտէ նուֆուզ ու սէլահիլէթէ մալիք օլապիլիր: Ումումէն զանն վէ իտափա օլունուր քի Էրմէնի քիլիսասընտա իտարէ ճէմաաթըն եէտինտէ տիր: Գաթթալիք քիլիսէսինէ գըյասէն պէօյլէ օլտուղունտա չիւպհէ հօգ տըր: Փաթթաթ պիր քիլիսա՝ քէնտի փափագ, Փաթրիգ եա

Կաթողիկոսունու քէնտիսի ինթիխապ էթմէքլէ ճէմաաթ թարափընտան իտարէ էտիլէն պիր քիլիսա օլմուշ օլմագ: Պունու տահա էյի անլամագ իւզրէ Կրօնական ժողովարը միսալ ալալմ: Օ քի՞մէրտէն թէշքիլ օլունմուշ վէ անըն վաղիֆէսի նէ՞ տիր: Անըն ազասը սըրֆ բուհպանտան իտարէթ օլուպ, իչի՞ մէզհէպէ եանի քիլիսէ նիզամաթ, մէրասիմ, ային, թալիմաթ վէ ագաթիտէն թէալիւգ էտէր: Պիր Աշխարհական՝ ճէմաաթ թարափընտան ինթիխապ էտիլիպ Կրօնական ժողովա ազա օլարագ ըէյ վէրէմէզ: Պուրատա թէֆրիփաթ պուլունտուղունա չիւպհէ հօգ տըր: Սըրֆ մէզհէպի օլան մէսէլէլէրի հալլ էթմէք էմրինտէ Աշխարհականըն հազգը միւտախէլէսի հօգ տըր: Պիր քիլիսէնին ճէմիլէթ թարափընտան իտարէ էտիլէն պիր քիլիսէ ատտ օլունմասը իչին՝ անըն ումուրը մէզհէպիլէսինի իտարէ էտէն հէյէթին՝ ճէմաաթը թարափընտան—բուհպան վէ ճէմիլէթ պիրլիքտէ միւնթէխապ վէ միւնթէխապ օլմագ շարթըյլէ—ինթիխապ էտիլմէսի լաղըլ կէլիր: Պու սուրէթլէ ճէմաաթ թարափընտան վէ ճէմաաթ իչին ինթիխապ օլունան պիր հէյէթին՝ ինթիյաճաթը մէզհէպիլէ ի միլլէթ իչին նիզամլար վաղ էթմէյէ, ային ու մէրասիմի գըսալթմաղա եա արթըրմաղա հաթթա թա թալիմաթ ու ագաթիտէ միւթէալիգ մէսէլէլէր տալի հալլ էյլէմէյէ հազգը օլուր: Պու ուսուլտա իտարէ օլունան պիր քիլիսէնին ազասընըն ումումէն ումուրը մէզհէպիլէտէ մէրագ հիսս էտէճէքլէրինտէ, քիլիսէյի մամուր գըլաճագլարընտա, զիյատէ վաղիֆէշինաս օլուպ ումուրը տիրէյէյէ զիյատէ վաղըֆ օլարագ քէնտի քէնտիլէրինի քիլիսէ վէ անըն մէնաֆի ի էսասիլէսի իլէ թէվհիտ էտէճէքլէրինտէ չիւպհէ հօգ տըր: Բէսուլլարըն էօլիմիւնտէն պիր ազ սօնրա բուհպան թաղըրմը թէէսիրաթը մուլսթէլիֆէ թահթընտա

Աշխարհական թագըմտան այրելու ու մուրը մեզհեպիյէտէ պիր ալի սէլահիյէթէ իսթիհգագ ազմինտէ պուլունտուղունու հիսապա ալըր իսէք՝ էրմէնի քիլիսէսինին թամմ մանատա ճէմաթ թարաֆընտան իտարէ էտիլէն պիր քիլիսէ օլմամը իտիյինէ թէսճճիւ պէթմէյիլ: Ճէմաթ թարաֆընտան իտարէ օլունան քիլիսա ուսուլու ըտուլլարըն զէմանընտա ճարի իտի վէ իսլանը մէզհեպ վագթընա տէք պէօյլէ տէվամ էյլէտի: Էրմէնի քիլիսէսի գատիմ տէվրէ աիտ տիր:

Սանիէն. Քիլիսէ սըրըլարընըն (եհտի խորհուրդլարըն) սայըսընը թէնգիլ վէ պուքէլիմէնին իմա էթտիյի մանայը թէպտիլ էթմէք լազըմ տըր: Եալընըղ նուիրում (թախսիս) նուիրական (մուգատտէս) քէլիմէլէրինի գուլանմագ քեաֆի տիր: Խորհուրդ թապիրընտէն զանն էտէրսին տէհրէրտէն պէրու քիլիսատա միւթի վէ էսրարէնկիղ մուծիղաթ իճրա էտիլմէքտէ օլմուշ տըր: Հալ շու քի կէրէք Ինճիլ, կէրէք ազլ պէօյլէ շէյլէրէ իթիգատ էթմէմիղէ ճէվաղ վէրմէղ: Աշա ի Բապպանի էսնասընտա իսթիմալ օլունան էքմէք վէ շէրապ պիր միւծիղէ վասըթասըյլէ Քրիստոսուն թէնինէ վէ գանընա թէպտիլ օլուր զանն օլունարագ, «Պու իւմիտ վէ խէլաս վէ կիւնահլար քէֆարէթի տիր», (Սա է յոյս, սա է փրկութիւն եւ խաղաղութիւն մեղաց) տէնիլիր, Վաֆթիղ հափուզու պիր մուծիղէ իլէ՝ մասումըն իլլէմէտիյի կիւնահլը սիլիպ անը ալի (սկզբնական) կիւնահլըն մահքիւմիյէթինտէն գուրթարարագ եէնի մախլուգ էտէր, էլ գօնմագ վասիթասըյլէ առէմլէր Բուհիլ գուտս իլէ տօրարար զանն օլունուր: Քեաշքի պէօյլէ օլա իտի: Սափր խորհուրդլար իշիւն տա իսի մէսէլէ այնի տիր: Սըրր եալընըղ մատտէյի թագտիս էթմէղ, անճագ անա պիր թագըմ գուվլէթլէր իլհագ էտէր: Խալ՝ մուգատտէս եաղ (միւռոն)

իլէ մէսհ էտիլտիքտէն սօնրա, «պու Քրիստոսըն խալը միսիլու կիւնահլարա մաղֆիրէթ վէ իսաթալըզլարա շիֆա պախշ էթսին (Սա քաւեացի զմեղս, քժշկեացի զհիւանդութիւնս որպէս խալն Քրիստոսի) տէնիլիր: Կէրէք Ինճիլ, կէրէք ազլ վէ կէրէք հաստէլէրիմիղին ապրարտան պէրու թէճըրպէսի պու նէվ մուծիղաթ իթիգատ էթմէյէ ալլա տէլիլ թագտիմ էթմէզլէր: Քիլիսա Եէհուտի այլնլէրինտէն, փութփէրէսթլիյին ուսուլը իպատէթինտէն, Եունան վէ Բօմա ֆէլէֆէսինտէն չօգ շէյլէր ալմըշ տըր: Լաքին Ինճիլ քեամիլէն սատէ վէ թէմիղ հալտէ գալմըշ տըր: Քիլիսա Ինճիլին սաֆի վէ սատէ հալինէ ըիւճու էթմէլի տիր: Էրմ. Քիլիսէսի քէնտինին Գանունը էսասիսինի վէ ա վամիէրվէրլիյինի պու նէվ իսլահաթ իլէ տիր քի թէպրիյէ էտէճէք տիր: Էրմ. մէմուրիյն ի ըուհանիյէսի քէնտի նուֆուղ վէ հագգը հիւքմրանիսինի իլիլիսէյէ թէրք պիրլէ, էհալի իլէ էլ էլէ վէրէրէք Ինճիլին մաթլուպաթը էսասիյէսինէ ինգիյաս էտէճէք տէրէճէտէ, ազատ ֆիքրլի վէ միւթէվաղը պուլունուպ պուլունմայաճաղը իշթէ պու նօգթատա կէօրիլէճէք տիր: Անկլաշըմայան ագիտէլէր, աճիլաճաիպ էսրար, քէօր իման վէ շարթաղ իթաաթ թալիմ էթմէք սուրէթիյլէ չօգլարընա եաղլաշըպ խէլաս էմրինտէ անլէրէ ֆաիտէլի օլմագ գապիլ օլմայաճագ տըր: Պու թէպտիլաթ էր եա կէճ քիլիսէտէ գուվլէտէն ֆիլիլէ կէլէճէյինէ ինանըրմ: Լաքին քեաշքի պու թէպտիլաթըն վագթը վիւրուտ էյլէմէզտէն, Քիթապը Մուգատտէս միւթէլասար, ըուհանի վագլար, մուհապպէթ ամէլլէրի, վէ Կ. Խ. Շիրքէթլէրի իլէ հաղըրանմագտա օլադ: Միւմքին վէ զարուրի օլան շէյլէրի շիմտի իճրա էտէլիմ:

ՄԵՐՔԵԶ Ի ԻԹԹԻՀԱՏՐՆ 16ՃԸ ԻՃԹԻՄԱՐ(*)

Պու իճԹիմո կէչէն սէնէ Յունիս ^{10/28} տէ Մէրգիֆունտա ագաւ օլունուպ, իթթիհա-տըն իւչ, Էանի Գայսէրիյէ, Սիվազ վէ Մէրգիֆուն յթէյընլարընտան կէչէն չօպան, մուրախսաւ 24, վէ իթիպարի 20՝ ազա-լար պօլունտըղը հալտէ, Փէնճէնպիհ կիւ-նիւնտէն պաշլայարազ էրթէսի հաթթանըն ձիւմա էրթէսի ազ չամընա գատար սօգուզ ճէլտէ իլէ իսթամփէզիւր օլմուշ ալը :

Ա. Դիւան վէ գօմիսիօնլար :

Արալը խաֆիյէ էքսէրիյէթի իլէ Վեր. Մ. Մընչէրեան՝ րէիս, Ա. Ս. Տարազեան քեաթիպ, վէ Վեր. Մ. Տօմպալեան՝ քեա-թիպ ի սանի ինթիսապ օլունտուլար :

Բ. Բաշօրթլար :

Էվլէլա Սթէյընլարըն իճրա գօմիսիօն-լարը թարաֆընտան րափօրթլար օգուն-տուգատան սօնրա, մէվճուտ վաիզ վէ մու-րախսապարտան Ազիզիյէ, Ալաշամ, Ա-մասիա, Աւգաթ, Գափու-Գայա վէ Չար-չամպա, Թալաս, Կէմէրէկ, Կիւմիւշ-Հաճի քէօյ, Հէրէք, Մէրգիֆուն, Մունճուսուն, Նիկտէ, Չազմազ-Ինճիլլի-Էյլէնճէ, Պօ-զուգ քէօյլէրի, Սամսուն, Սիվազ, Մուն-կուրլու, Վէզիր-Բէօփրիւ, Տէնէք-Մատէն, Օրտու, Փաթսա ինճիլի քիլիսա վէ ճէ-մասթլար հազգընտա ճաղիպ վէ ճէսա-րէթպախշ րափօրթլար իրատ օլունտուլար :

Գ. Նուրթլար :

Մուայլէն վազթլարաա Եէնի րէթիւթ վէ իլիսալարըմըզ մատտէսի իւզէրինէ Վեր. Փ. Իսքէնտէրեան Թիւրքճէ, Ինճիլի

(*) Հէր նէ գատար պու իճթիմարն րափօր-թու կէչէն սէնէ Էրմէնիճէ Աւեսաքերտէ (Նօ. 34-35) նէչը, վէ այրըճա րէսալէ հալիտէ Էրմէնի-ճէտէ թապ օլունտու իսէ տէ, Թիւրքճէ թէքէլ-լիւմ էսէն պիլատէրլէր թարաֆընտան անըն թիւրքճէտէ նէչի արզու օլընտըղը իչիւն, օլ րէսալէտէն պիլ իսթիսար էն մուհիւմ հօգթալա-րը պու պէնտ իլէ իլան էսէրիզ :

Ա. Ս. 8.

թէշիլաթ վէ Ազգապէսարան մէսէյէսի իւզէրինէ Վեր. Տօմպալեան Էրմէնիճէ, Տախիլի քէպշիր ի պէշարէթ հազգընտա Ա. Ս. Տարազեան Թիւրքճէ, Միւսրազ-պէշտէ միւսպէշիրլիք խուսուսընտա Վեր. Տօք. Թրէյսի վէ Վեր. Մ. Գազանճեան Էր-մէնիճէ, Բուհանի մէմուրլար հազըրլա-մազ իչիւն Վեր. Մ. Մընչէրեան վէ Վեր. Տօք. Բիկզ Թիւրքճէ նութզլար վէ մէգա-լէլէր գրաթթ էթտիլէր :

Կէլէճէք իճթիմատա նութզ իրատը իչիւն աթիտէքի մատտէլէրէ գարար վէրիլտի. Էր Էէնի միլլէթիլին շիմսիֆի ահվալընա կէօրէ Ինճիլի իլիսալարըն վազիյէթ վէ իսքսմէթի, Բիլիսալար յօճուզլար ի-չիւն նէ՝ Էքմէշի սիւրէր, Կիրակի սէրս-լէրի շիմսիլի ուսուչսա Քաիսէշի՞ մի սիր, Ինճիլի աւա իլիսալարըն Էէնի շիպէ-լէրիլնէ օլան ալազալարը. պու սօն մատ-տէ Վեր. Մ. Մընչէրեան վէ Վեր. Տօմպալ-եանա թէվտի օլունտու :

Դ. Միւզաֆէրէ օլունան մասսէլէր :

1. Չօպան թախսիսիլնէ տալիս : Ա. Կէ-լէն թէքիլլիլէր խալլըճա միւզաքէրէ օ-լունտըզտան սօնրա Վ. Բէօփրիւ քիլիսապ վաիզի Պատ. Գ. Չազարեանըն, Թօգատ վաիզի Պատ. Ա. Գէորգեանըն, Մունկուրլու վաիզի Պատ. Յ. Խաչատուրեանըն, Չազ-մազ վաիզի Պատ. Թ. Սահակեանըն «Ա-գատ չօպան» թախսիս օլունմալարը միւ-նատիպ կէօրիլլիպ, իճրալարը խուսուսի գօմիսիօնլարա հէվալէ օլունտու :

Բ. Ազատ չօպան թախսիսինէ տալիս ա-թիտէքի գախտէ գապուլ օլունտը. — (ա) գանտիսալար չալըչարզլարը սթէյըն իճրա գօմիսիօնլարը թարաֆընտան իթթիհատա թազտիւմ օլունմալը տըրլար : (բ) Պու գան-տիտալարըն մազսէտի՝ սըրֆի վազֆը նէֆս իլէ իֆա ի խըզմէթ էթմէք օլմալը տըր : (գ) Պունլար՝ Խրիսթիյան մուգթէտիւր մէ-մուրլար տէյու իթթիհատ՝ թարաֆընտան թախսիյէ օլունմալարը իչիւն եա իլմի Ի-լահի մէզունլարը, եա տա ծաա միւսապի թահսիլ գապուլ էթմիշ քիմնէլէր օլմալը տըրլար :

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱՐ

ԽՐԻՍՏԻԱՆ ՕԼՄԱԳ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Խրիստիանն օլմագ նէ՞ տիր։ Մէսէլէյի տիգգաթլէ թամիգ էտէր իսէք կէօրիւրիւզ քի անձագ Քրիստոսա սասըգ օյան ա-
սէմ խրիստիանն տըր։ Քրիստոսն հայա-
թընտաքի հիւանիւ վէ սիյրէթինտէքի փաւ-
լըղը կէօրմիւզ օլան պիր խրիստիանն օլ
սիյրէթի թահսին վէ թէքրիմ էթմէք կէ-
րէք օլտուղունը թէպիմ էտէր։ Խէլապեա-
րըմըղըն չօճուգլարա, կէօմրիւքճիլէրէ վէ
միւսրիֆ օղուլա կէօթէրմիւզ օլտուղու մու-
հապպէթի միւթալէա էթմիւզ օլուպ տա՝
քէնտիսինն տախի այնի սուրէթլէ ֆա-
գիրլէրէ վէ զաիֆլէրէ պէյանը իշթիրաք
էթմէսի վաճիպ իտիյինի հիսս էտէն պիր
քիմնէ հագիգաթէն խրիստիանն տէնիլէ-
պիրլիր։ Անըն տաղտա իրատ էթտիյի վաղը
վէ վէրաիյի ալթուն գանունը, վէ մու-
հապպէթ տիւսթուրընը օգումուզ օլան պիր
խրիստիանն էֆէնտիմիզին վէրմիւզ օլտուղու
եւլաքէք, եինէ տէ իճրաւը միւմքին օլան
իտէալլարը սատագաթլէ գապուլ էտիպ
անըն հուզուրընտա արղը ինգըյատ էյլէր,
չու թէէմինաթ իլէ քի պու իտէալլար
քէնտիսինն էվլէլէի աթվարընը թագպիհվէ
հիւքմ էտէր։ վէ չիմսի տէրունինտէ մահ-
ֆուզ օլուպ տա իլէրուտէ թահսիլի միւմ-
քին օլան ախլազի գուվլէթլէրինի անա
քէչֆ ու պէյան էտէր։ Պիր ատէմ ֆի-
թապը Մուգատտէս հագգընտա միւքէմ-
մէլ պիր թէսապուր թէչքիլ էթմիւզ օլ-
տուղը իշիւն խրիստիանն տըր տէնիլէմէզ,
օ մուհիմմ իսէ տէ, անձագ պիր ֆիթապա
սատըգ օլմագ տըր։ Պիր ատէմ ագաիա ի
տինիյէ հագգընտա միւքէմմէլ պիր թէ-
սապուր թէչքիլ էթմիւզ օլմագլէ խրիստի-
անն օլմուզ օլմագ։ Պու մուհիմմ իսէ տէ,
անձագ պիր ճիւմլէ ի ֆէլսէֆէյէ սատըգ օլ-
մագ տէմէք տիր։ Պիր ատէմ քէնտիսին պիր
քեահինէ վէ եա րահիպէ թէպիմ էթմէ-
սիլէ խրիստիանն տըր տէնիլէմէզ. պու

անձագ ինսանի պիր մուալլիմէ սատըգ օլ-
մագ տէմէք տիր։ ատէմ պիր քիլիսանըն
մաթլուպաթընը իֆա էթմէքլէ խրիստիանն
տէնիլէմէզ. պու անձագ պիր թէչքիլաթա
սատըգ օլմագ տէմէք տիր, պու շէյլէր
էհէմմիյէթի հաիզ իսէլէր տէ, էլգէմ
տէյիլ տիրլէր։ էլգէմ օլան եէկեսնէ շէյ
Քրիստոսա սատըգ օլմագ տըր։

Ֆիքրիմիզտէ պու նօգթայը տահա զի-
յատէ պէրրագ գըլմագ իշիւն իսէյալ իլէ
Քրիստոսն եօլտա Պետրոս իլէ Յովհաննէ-
սէ թէսատիւֆ էյլէտիյի զէմանա կէրի
կիտէլիմ։ էֆէնտիմիզ պու ատէմլէրի կէօ-
րիւնէ՝ անլէրէ, «Արտըմձա կէլինիզ», տէսի-
Անլէր տախի պիրտէն հէր շէյի թէրք էյ-
լէյիպ անըն արտը սըրա կիթտիլէր։ Իշթէ՝
օ տագիգէտէն պաշլայարագ անլէր խրիս-
թիանն օլտուլար։ Պունըն իլէ պէրապէր
անլէրին միւհէմ ֆիթապը Մուգատտէս
հագգընտա պիր թէսապուրլարը եօգ իտի-
զիրա Ահաը ճէտիտ հալա եազըլմամըչ
իտի։ Անլէրին ագաիա ի տինիյէտէն հիւ խա-
պէրլէրի եօգ իտի, զիրա Լիւի Իլահիյաթ
հալա թէրթիպ էտիլմէմիւզ իտի։ Անլէր
պիր քիլիսէյէ սատըգ տէյիլ իտիլէր, զի-
րա քիլիսա հալա թէչէքքիւլ էթմէմիւզ
իտի։ Փագաթ անլէր պիր զաթա եանի
Քրիստոսա սատըգ իտիլէր, պինտէն ալէյհ
խրիստիանն իտիլէր։

Նագլ էտիլիր քի վաղթը իլէ Իթալիա-
նըն էն մէչհուր ըէսսամլարընտան պիրինին
տիւքքեանընտա պիր կէնձ շակիրտլիք է-
տիյօր իտի։ Պու կէնձ պիլախէրէ օ տաի-
րէտէ չօգ թէրագգը կէօթէրիպ շէօհրէթ
գազանտը։ Պիր կիւն ութտաընըն պիր
տիւշմէնի չօճուլա կէլիպ, անը թէչվիգ է-
տէրէք տէսի քի, «Պուրատտն չըգ վէ
քէնտիսին պիր մէքթիպ աչ, էկէր պէօյլէ
եափար իսէն սէրվէթ վէ իթիպար գազա-
նըրարն, վէ իհթիւսալ քի փատիշահնն սէ-
րայընա տա տապէթ օլունուրտուն։» Զօ-
ճուգ շու մէալտա պիր ճէվապ վէրտի,
«Պէն պիր մէքթէպ աշմագ վէ եա պիր

սէրայտա եաշամագ սէվտասընտա տէյի-
լիմ, ֆագաթ պիւթիւն արդում Բաֆայէ.
լին բուհունա վագըֆ օլուպ անըն խաեալ-
լարընը պէնտէ տախի հասըլ էտէպիւմէք
տիր,» իշթէ օ սատէ իֆատէ խրիսթիյան
էօմրիւնիւն ճէվէրինի պիր քէլամտա իճ-
մալ էտէր : Գրիստոսըն էֆքեարընըն սէվի-
յէսինէ չըղմագ, անըն ֆագիր վէ զաիֆ-
լէրէ տօղրու հիսս էթտիյի չէֆգաթը քէն-
տի գալպինտէ հիսս էթմէք, անըն էթտիյի
կիպի չէրրտէն նէֆրէթ էթմէք, անըն կի-
պի սալահա աճըղմագ վէ անըն կիպի սէ-
մալի Փէտէրիմիզ իլէ եիւրիւմէք, իշթէ
ապ խրիսթիյան հայաթը պու չէյլէրէ
թալիպ օլմագ տըր : Պինաէն ալէյհ միւ-
թալէաթընտա, իշթիրաքը հիսսինտէ, տօսթ-
լուգլարընտա, մագսէսլէրինտէ նիյէթլէ-
րինտէ վէ խոէալլարընտա Գրիստոսա սա-
արզ օլան ատէմ հագիգի խրիսթիյան տըր :

ՏՅԳ. Ն. Ա. ՀԻԼԻՍ

Ե Է Վ Մ Ի Ի Պ Ա Տ Ե Թ

ԻՍԼԱՀԷ ՆԵՃԱՍ

Բշ. Մէրսիյէ 3, 40: Իսլահ Նէֆս էթ-
մէք իշիւն քէնտի թարիգլէրիմիզի պիւմէ-
լիյիզ : Իմտի թարիգլէրիմիզի թէֆթիշ է-
տէլիմ, թարիգլիմիզ տօղրու մը տըր :
Նէրէտէն այրըլտըզ, նէրէյէ կիաիյօրըզ,
վէ «Թարիգ վէ հագիգաթ պէն իմ» տէ-
յէնէ տէօնէլիմ :

Գշ. Մէզ. 26, 2: 139, 23, 24: «Գալպ
հէր չէյտէն զիյատէ հիլէքեար տըր, զա-
յէթլէ ֆատիտ տիր,» (Երեմ. 17, 9:) Իմ-
տի անը օլտուղը կիպի կէօրմէք իշիւն Ալ-
լահըն նուրընա եագլաշ. վէ գալպինին
հէֆ արզուլարընը Ալլահըն փօթասը իշինէ
գօյ, թաքի պիւճիւմլէ ճիւրիւֆիւնտէն
թաթհիր էտիլին, օ զէման Ալլահըն նու-
րընտա քէնտի գալպինի օլտուղու կիպի կէօ-
րիւրսին : Սէնի սանա կէօթէրէն էն քեա-
միլ այինէ Ալլահ տըր :

Դշ. Մէզ. 4, 4: Ալլահ սէնի սանա
կէօթէրտիյինտէ, գալպին իլէ սէօյիշ, ամմա
սիւլիւք էք, Ալլահա գարըն մըրըլ-
տանըպ կիւնահ իւզէրինէ կիւնահ զամր
էթմէ : Ալլահա գարըն խաին պուլունմուշ

խէն, խիյանէթինէ գաթլը Նէֆս ճինա-
յէթինի տէ իլալէ էթմէ : Սիւքիւթ էթ :
Կիւնահընը գապուլ էյլէ, ամմա անը պէօ-
յիւթմէ :

Եշ. Մէզ. 119, 59: Մէրսիյէ 3, 40:

Կիւնահըն սէնի սըրֆ էնտիշէ վէ մէյու-
սիյէթէ տէյիլ, Ալլահա գըլաղուզլասըն :
Էմրաղըն իշիւն տօգթօրա գօշտուղուն կի-
պի կիւնահըն իշիւն տէ սանա մաղ-
ֆիրէթ վէրմէյէ հագըր օլան զաթա գօշ :

Ուր. 1 Կորն. 11, 31: Քէնտի կիւնահընը
կէօրմէյիպ քէնտի քէնտինի տախմա թէպ-
րիյէ էտէն քիմնէ Ալլահըն աֆվընա նաիլ
օլամաղ : Իմտի սէն սէնի միւստատէսիզ պիր
սուրէթտէ հիւքմ էյլէ, կիւնահընը իգ-
րար էթ, օլ զէման կիւնահլարընը աֆվ
էթմէք իշիւն Ալլահ սատըզ վէ ատիլ տիր :

Շր. 1 Յով. 3. 20—22: Ալլահ քէնտի-
նինին զանի պէրէթլէրինի գօրգաղլարա
տէյիլ, գալպէն ճէսարէթէ մալիք օլան-
լարա վէրմէք իսթէր : Սէն սէնի պիլ, սէն
սէնին թագիբրինտէն խէրա օլ վէ ճէսուր օլա-
ճադսըն : Տիլէտիյին չէյլէր սանա իհսան
օլունաճապ տըր :

Կիր. Ղալ. 6, 4: Էյ միւմին, էկէրսէն
քէնտինտէ Գրիստոսա պէնզէր պիր հա-
յաթ պուլույօր խէն, սագըն, քէնտինի
սէնին կիպի զաիֆլէր իլէ մուգայէսէ էտիպ
անրէր իւզէրինէ միւֆթէխիւր օլմա : Իֆ-
թիիսարընըն էսատը սէնտէ եաշայան Գրիս-
տոստա պուլունսըն : Սէնին հագիգի մօ-
տէլ վէ միյարըն օ սըր : Անտէ իֆթիլսար
էյլէ :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՏԵՅՎԻՏ ԼԻՎԻՆԿԸՍՈՒՆ

12.

Անըն հագըրնտա միգտարը քեաֆի
տիւշիւնիւպ գօնուշտուգտան սօնրա, կէլ-
տիքլէրի նէթիճէ շու օլտու քի, Լիվինկըս-
թըն՝ պէօյիւք գրալիշանըն շօլ ուզագ տի-
յարընտան Փօրթիկէզլէր կիպի առէմլէրի

էսիր էթմէյէ տէյիլ, անճագ էսիրէրի խէլաս էթմէք իչին կէլմիշ օլան պիր զաթ տըր: Էվվէթ, օ պէօյիւք պիր զաթ տըր, վէ օ քէնտի վաթանընտա պուլունան էճ- տատընըն մէզարընա նագլ վէ տէֆն օ- լունմալը տըր: Պու խուսուստա մուվաֆֆագ օլմագ իչին թա էօյիւմէ գաստար սատը- գանէ չալըչաճագլարընը տա վաս էտիպ իչէ պաչաաւըլար: Լիվինկսթըն քէնտի հիք- մէթինտէն Սիւսի վէ Շիւմա նամ իքի խըզմէթճիլէրինէ էփէյի նագլ էտէպիլմիշ օլտուղունտան անլէր պու իշտէ տէյիլ օ- լաճագլար իտի:

Անլէր քէնտի էֆէնտիլէրինին էշետընը տէվլիլիպ սայաւըլար: Գարիյէյէ եագըն պիր եէրտէ կիւնէյէ նագլը պիր գուլիպէ պինա էտիպ անըն ճէսէտինի օրատա մուճ- եալաւըլար: Անըն գալպինի չըգարըպ պիր ճէսիմ աղաճըն ալթընա տէֆն էթտիլէր, իւզէրինէ խաշ շէքլինտէ պիր չըպուգ վէ իքի տիրէք գօյտուլար: Մահալըն ատէ- թինէ իմթիսալէն անըն իչին պիր ֆիղան կիւնիւ թային էթտիլէր: շէօլէքի օ կիւն Շիթամպօնըն պիւթիւն էհալիսի օգ վէ եայլար իլէ օրատա հազըր պուլունտուլար: Նիհայէթ ճէսէտի եէլքէն պէզլէրինէ սա- ըրպ պիր սըրըղա ըապթ էթտիլէրտէն սօն- ըա օմուզարը իւզէրինէ գալտըրարագ սահիլէ ալաէթ էթմէք իւզըն հարաքէթ էթտիլէր: Գըշ, աճըգ, խասթալըգ վէ պիր ճէնաղէնին պիր գարիյէ իթթիսա- լընտան կէչմէսի հագգընտա եէրլիլէր ա- ըաւընտա ճարի օլան իթիգաստաթը պա- թըլէ անլէրին իշինի չօգ միւշքիլ գըլմագ- տա իտի:

Պիր կիւն եէքտիլէրինէ փէք եագըն իքի գարիյէ էօնիւնտէն կէչէր իքէն, մէզ- քիւր գարիյէլէրին էհալիսի քէնտի շէյի- լէրինին թէչվիլգիլէ ճէնաղէնին օրատան կէչմէսինի մէն էթմէք իւզըն անլէր իւզ- ըրինէ օգլար եաղտըրմաղա պաչաաւըլար: Սատըգ խըզմէթճիլէր քէնտի զիգըլմէթ եիւքլէրինի պիր թարաֆա գօյուպ շէչիսա- նէլէր իլէ անլէրի մաղուպ գըլարագ գա- ըիյէլէրինի խարապ վէ մալարընը թալան էթտիլէր վէ օրատա պիր հաֆթա եէյիպ

իչիպ ըահաթ էթտիլէրտէն սօնրա, օ գասպի- լէրլէ միւսալահա էտէրէք թէքրար հօլլա- ըընա տէվամ էթտիլէր:

1874 Փետր.տա 9 այ հօլճուլըգտան սօնրա Պակամօյայա վասըլ օլուպ քէնտի էֆէնտիլէրինին ճէսէտինի վէ էշեալարընը մահալը մէզքիւրին գօնսօլսունա թէպիմ էթտիլէր: Սատըգ իշիլէրին իշի խիթամ պուլմուշ իտի. իմտի մահզըն սիմա վէ միւքէտտէր գալպ իլէ մուֆարագաթ էթ- տիլէր:

1874 Ապրիլ 18տէ Լիվինկսթընն ճէ- սէտի Օսմիլ, Բիրք, Եընկ վէ Սթէնլի վէ սաիր տօսթլարը վասթաւըլէ Լօնտրայա, Ուէսթմինսթըր մանտաթըրընա նագլ օ- լունտը, վէ օրատա զէմանըն էն պէօյիւք ատէմինէ եագըչան իշթիրամաթ իլէ տէֆն օլունտու: Անըն իւզէրինտէ իրատ օլունան մէրսիյէլէր անըն նէ գաստար պէօյիւք պիր զաթ օլտուղունը իզհար էտիյօր իտի: Պա- զըլար անը 19ընճը սարըն Յովհաննէս Մկրտիչի թէսմիյէ էթտիլէր: Պազըլար ա- նըն զայպուպէթինի տիւնեա իչին պէօ- յիւք պիր զայաթ մագամընտա թէլագգը էտիյօր իտիլէր: Էվրօփանըն պիւճիւմէ տիյարըրընտան վէրիլէն թէլէղրաֆլարըն հէր պիրի անըն պիր փարագ ճիհէթինի մէյտանա գօյմագտա իտի:

Լիվինկսթըն կիթտի, լաքին անըն լա- թիֆ ըուհունըն եիւքսէք իշի եիւզ իւս- թիւ գալմատը: Անըն ճէնաղէսի իւզէրին- տէ էտիլէն նութգլար, պիր պօրու կիպի, անըն վաթանընը Աֆրիգայա տալէթ էթ- մէքտէ օլտու: Նէֆսինքար Սդօչիա քէօյ- իւսիւնին պաչաաւըլը Կօրսօն, Բիշնէր, Մագտօնալտ ու Ուինկէյթ կիպի զաթլար էլէ ալըպ, Նիլ նէհրի էթրաֆընտա էսա- ըէթին սօն իսթիհքեամընը տալի խարապ վէ վիրան էթտիլէր:

Նիլ նէհրինի քէչֆ էթմէք իշի քէնտի սէվկիւլի տօսթու Սթէնլիյէ պէքլէյօր իտի: Էլէէվմ Մուրչիսըն շէլլալէլէրինտէն մի-

րուր էտէն կիւզէլ պիր եօլ վար տըր ,
 էքի Ինկիլիզ կընպօթլարը վէ թիճարէթ
 վափօրլարընա մախսուս պիր տօնանմա նիա-
 սա կէօլիւ իւզէրինաէ եիւզմէքտէ տիրէր :
 Միսիօնէրէր Լիվինկսթընըն փրանլարընա
 իմթիսալէն զայրէթ իլէ չարըչմագտա տըր-
 լար : Պիր ճատտէ իլէ Թանկանիգա կէօ-
 լիւ նիասա կէօլիւնէ ըսպթ օլունմըչ տըր :
 Էվրօփա գաւմլարը Աֆրիգայը արալարըն-
 տա թագսիմ էթմիչէր , 20 միլեօն Աֆ-
 րիգալըլար սալթ Ինկիլիզլէրին թահթը Ի-
 խտարէսինտէ պուլունույօր :

Պու կիւն Աֆրիգատա հալա պուլունու-
 յօր էօյլէ սիյահ քիմնէլէր քի Լիվինկըս-
 թընըն իսմինի իչիտիննէ անլէրին սիմա-
 սընտա աճախ պիր նուր յէման էտէր :
 Անլէր Լիվինկսթընը , Հաֆիս գալլա , Ա-
 սէմյէրէ շիճա վիւրէն թէսմիյէ էտէրլէր :
 Վէ անըն հազգընտա տէրլէր քի , Էվվէլ
 պիլզ անը սէվիպ անա խըզմէթ էյլէտիւք :
 Օ քէնտիննէ խըզմէթ էտիպ քէնտիննի կէօ-
 թիւրէնլէրէ սալա վուրմամըչ օլան սէվվիւ-
 լիւ էֆէնտիմիլ տէյիլ մի խոի : Պիլ անը
 պէյալզ Գրալիչայա իրսալ էթաիք . զիրա
 անը Արապլար վէ Փօրթուկիլլէր կիպի ֆիլ
 տիչի , ալթուն եա տա էսիր սաթուն ալ-
 մագ իչիւն տէյիլ , անճագ ատէմլէրէ հիք-
 մէթին էյի միւթտէսինի վէրմէք , վէ սն-
 լէրի խէլաս էթմէք իւզրէ իրսալ էտէն օ
 պէօյիւք Գրալիչա խոի : Սիզին տիյարընըլ-
 տա պու նէվտէն պաշգա ատէմլէրինիլ վա՞ր
 մը տըր : Ախ , անըն գալպի Աֆրիգատա ,
 Շիթանպօ գարիյէսիննէ եազըն պիր աղաճ
 ալթընտա սիւքիւթմէ եաթմագտա տըր :

Անըն մէզար թաշը իւզէրինտէ եազըլմըչ
 օլան իպարէլէրտէն պիրի հէր կէնճէ միւ-
 նասիպ պիր տիւսթուր իւլ ամէլ օլապի-
 լիւ : Օ քէլամ շունտան իպարէթ տիր ,
 « Ինսանըսըն եարէսիննէ մէրհէմ գօյան հէր
 պիր ատէմ իւզէրիննէ սէմանըն ըհմէթ-
 լէրի նազիլ օլտուն » :

Ա Օ Ն

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԵՃԼԻՍ Ի ՄԵՊՈՒՍԱՆ

62ինճի ինքիւնատա՝ Իսթանպօլտաքի իմա-
 րէթլէրին լաղվըյէ թախտաթընըն թալէպէ Ի
 ուլումա վէրիլմէսի հազգընտա պիր լայիհա Ի
 զանունիյէ օգունուպ միւզաքէրէյէ ալընմըչ վէ
 Էվգաֆ նազըրը՝ պու պապաէ ֆէթվա պուլուն-
 տուզունու պէյան վէ Էվգաֆ իլէ Իլմիյէ Էնճիւմէ-
 նինտէ թէտգիլ օլունմասընը թալէպ էթմիլ վէ
 թալէպի մէզքիւր գապուլ էտիլմիլ տիր : Սէվէ-
 րէք մէպուսունուն՝ Ենմէն զըթապընըն իսլա-
 հաթընա սաիր իթա էթսիլի լայիհա Ի զանունի-
 յէ պէրա Ի թէտգիլ Էնճիւմէն հէվալէ օ-
 լունուպ , պատէհու թէշվիլ Ի սէնալի գանու-
 նունուն միւզաքէրէսիննէ կիրիչիտի : Պիրինճի
 մատտէ պիր ճիւզի թատիլաթ իլէ աթիտէքի
 չէքլտէ գապուլ էտիլտի : « Մա միւշթէմիլաթ
 1000 լիրա (էվվէլ 1500 խոի) գըրմէթի հալի
 օլան վէ 5 պարիկրիք պիր գուզվէ Ի մուհար-
 րիքէ իլէ իլլէմէք վէ եէվմիյէ 10 ատէա ամլէ
 իսթիստամ էյլէմէք չարթըյէ ֆապրիգալար
 մուաֆիյէթ վէ միւսատէլէրաէն իսթիֆատէ
 էտէճէքլէր տիր : Իքինճի մատտէ թատիլ էտիլ-
 մէք իւզրէ Էնճիւմէննէ խտտէ էտիլտի : — 63ինճի
 ինքիւնատա՝ Պիւսմէ միւզաքէրէսիննէ տէվամ
 էտիլմիլ տիր : Պուշօ էֆ . Հարալիյէ մէքթէպիննէ
 կիրմէք իչիւն զայր Ի միւսիւմ թալէպէյէ սու-
 հուլէթ վէրիլմէտիլիննի , խասթախանէլէրտէ իլլին
 էհիլ օլմայան խասթա պազընըլար իսթիստամ
 էտիլմէքաէ օլուպ պունա պիր Էնճամ վէրիլմէք
 մուզթապի իտիլիննի պէյան վէ սնսէն սօնրա
 ախզը ասքէր մէսէլէսիննէ տտիր Հարալիյէ նա-
 զըրընա պիր թագըմ սիւսլար իրատ էթմիլ
 տիր : Հարալիյէ նազըրը պու սիւսլարա ճէվապ
 վէրմէլիպ ախզը ասքէր գօմիսիօնունա միւրու-
 ճաաթ էթմէսիննի պէյան էթմիլ տիր : Պատէհու
 Հարալիյէ պիւսմէսի հէյէթ Ի ումուլիյէսի իլէ
 գապուլ օլունմուշ վէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա
 պունտան սօլայը մէճլիտէ պէյանը թէշէքքիւր
 էյլէլիպ հիւզպաշըլարըն մաաշընա 100էր վէ
 միւլաղիմլէրիննէ 50շէր զուրուշ զամմ օլուն-
 մագ իւզրէ 120.000 լիրա թալէպ էթմիլ վէ
 թէքիլֆի մէզքիւր գապուլ օլունմուշ տըր :
 — 64ինճի ինքիւնատա՝ Տէրիսատէթտէ թէսի
 օլունմագ թէլէֆօն շէպէքէսի իմթիլազը հազ-
 գընտա պիր մատտէ Ի զանունիյէ օգունուպ
 ըուզնամէյէ կէյիլիտի : Պատէհու թէշվիլ Ի սէ-

նայի գանուհնամէսինն միւլաքէրէսինն տէվամ էտիտի: — 65իւնի ինքիմատա՝ Մէքթէպ թաւէպէսիլէ, Հուգուգ մէքթէպի միւտալիմէրինն վէ մուսլիմիքտէ իսթիստամ էտիլէնէրին մուամէլաթ Ը ասքէրիլէրի հագգընտաքի գանունուն սէրիէն թասսիգինն տաիր Սէտարէթին պիր թէգքէրէսի օգունուպ րուզնամէյէ կէչիւրիլսի: Միւթէպըպէն Պահրիլէ պիւտճէսինն ֆուսուլ Ը մուսթէլիֆէսի միւլաքէրէյէ ալլընպ պէր վէճէ ի սապըգ նապըր թախսիսաթը 180,000 ղուրուշ (այտա 15,000), Միւսթէշար 90,000, էրքէան Ը հարպ րէխի 60,000, մէմուրիլն ի ասքէրիլէ վէ էֆրաստ 26,538,363 ղուրուշ, մէմուրիլն ի միլքիլէ վէ օտաճըլար 4,448,588 վէ ղայրի հիւմ օլմագ իւզրէ գապուլ օլունտու: — 66ըննը ինքիմատա՝ Մէհաքիմ ի շէրիլէ վէ նիւզամիլէսինն թէֆրիգի վէզարիֆի հագգընտա թանգիմ էտիլմիշ օլան լայիհա ի գանունիլէսինն միւլաքէրէսի սըրասընտա նազար Ը աիգզաթա ալլընագ իւզրէ պազը մէվատտըն կէճաւէրիլսիլինն տաիր Մէշէյիթինն թէգքէրէսի օգունուպ իլմիլէ վէ Ատիլէ էնճիւմէնէրինն հէվալէսի գարարկիլ օլտու: Պատէհու Պահրիլէ պիւտճէսինն պազիլէ ի միւլաքէրէսինն տէվամ էտիտի:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Ձէթինիլէտէն վարիտ օլան պիր թէլէզրաֆա նպզարէն իսութի վէ Բիլմէնի Արնավուտլարը Մարտ 24տէ Բախիի նամ Օսմանը գուլէսինն թէճավուզլէ իքի նիզամիլէ նէֆէրինի գաթիլ, տիկէր իքիսինիտէ ճէր՝ էթմիլէր տիր: Սիւր տէօրթ նէֆէր տահա էսիր էտիլմիշ, Լիկիրմիքի տէ թէսլիմ օլմուշար տըր: Արնավուտլար թէսլիմ օլան տաքիլին սիլաշարընը զապթ էթտիքտէն սօնրա նէֆէրլէրի Շգօարայա կէճաւէրիլէր տիր: Մարտ 25տէ տախի ալնի հէվալինն Արնավուտլարը՝ 80 գաստար նիզամիլէ ասքէրինն թահթ Ը մուհաֆազասընտա պուլունան տիկէր պազը գուլէլէրէ թէճավուզ էթմիլէր տըր: Տիւշար Ը հիւճում օլան ասաքիլին իմտատընա թուզտան կէճաւէրիլէն պիր թապուրըգ գուլվէ ի ասքէրիլէ տէ Խօսա իսաթի Արնավուտլարը թարաֆընտան թէվգիֆ էտիլմիշ վէ պուլըն իւզէրինն ասքէրլէրլէ Արնավուտլար ալլընտա պիր միւսպտէմէ վուգուա կէլմիշ տիր: Միւտատէմէսինն նէթիճէսի հէնուգ մալիւմ տէյիլ աիր: Ձէթինիլէտէն կէլէն պիր տիկէր իսպէրէ նազարէն Գարատաղտա պուլունան պիր չօգ Մալիսօրլար քէնաիլէրինն իլթիհագ էտէն Գա-

րատաղլլար իլէ պիրիքտէ Օսմանը հուտուա գարաղօլլարընա թէճավուզտա պուլունմուշար տըր: — Շգօարա հարաքէթ ի ասքէրիլէսի իչիւն թրապըն, Սիւրմէնէ, Բիզէ, Կիւմիլէխանէ վէ Փօլատիանէ րէտիֆ թապուրլարընն թահթ Ը սիլահա ալլընմալարընա իրատէ ի Սէնիլէ սուտուր էթմիշ տիր: Մէգքիւր թապուրլար տէրիալ Շգօարայա սէվգ օլունաճազլար: Թիրան րէտիֆ թապուրլար տախի թահթ սիլահա ալլընաճազլարտըր: — Հիւտէյտատան կէլէն պիր թէլէզրաֆա կէօրէ՝ Ասիր վէ էշգըյա հէր թարաֆտան թար ու մար օլուպ, մաղլուպ օլմուշար տըր: Սէյտ Իարիս Իպհայը հէր հալտէ տիւշիւրմէք, արզուսըլէ ղայէթ չիտաէթի հիւճիւմէրտէ պուլունարազ, 10 սասթ գաստար թէարրուզտա պուլունմը իսէ տէ, Սիւլէյման փաշանըն վէ մայէթինտէքի ասքէրին գահրիմանանէ միւտաֆաալարը իւզէրինն ասըլար 300տէն ղիյատէ մագթուլ պրազարազ ֆիրար էթմիլէր տիր: Սօն պիր իսպէրէ նազարէն՝ Հաճճէ գազասը Խօլունտա քեսին օլուպ կէլէն սէնէ իւզէրլէրինն գուլվէ ի ասքէրիլէ սէվգ օլունմուշ օլան Պին ի Գիս գապիլէ ի ասիլէսի շէյի Շէյի Եահա իսալլարդ Ը իթասթ էտիպ հիւքիւմէթէ կիտէրէք պիւթիւն գապիլէսի էֆրատըլէ պէրապէր տէվլէթին հէր տիւրիւ էվամիրինի ինրայա միւհէյյա օլտուգլարընը պէյան էթմիշ տիր: — Պիր միւտաթէթտէն պէրու Բում մէպուսլարըլէ իթթիհատ վէ թէրազըր ֆըրգասը արասընտա միւլաքէրէ էտիլէն մէքթէպէր մէսէլէսինն տաիր թարաֆէյն պէյինտէ իթիլաֆ հասըլ օլմուշ տըր: — Կէօմրիւք րէսմինն 100տէ 4 գամմը իչիւն էվլէլէճէ Ֆիլանսա, Ալմանիա վէ Սվսթրիա մուվաֆազաթ էթտիլի կիպի, Թարապուս Ը Ղարապա մատէն արամագ իսթիյազընա պէտէլ իթալիա հիւքիւմէթի տախի մէգքիւր գամմը գապուլ էթմիշ տիր: — Հարալլէ նազըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ախիւրէն Հալրանտան ալտէթ էտէն Սամի փաշա իլէ պիրիքտէ կէլէն Փէնճէնպի հիւնիւ Պապ Ը Ալիլէ կէլէրէք Հալրան վէ Ճէպէլ ի Տիւրիւզիւն իսպհընա տաիր թանգիմ էտիլէն փրօմէ հագգընտա միւլաքէրաթտա պուլունմուշար տըր: Սամի փաշանըն սէլահիլէթ ի վասիէ իլէ վալիլիք վէ Եա միւֆէթթիլ ի ումուսիլիքլէ գարիպէն Սուրիյա վիլայէթինն իզամ օլունաճազը սէօլէնմէքտէ տիր: — Ալնիլապտան աթիտէքի իսպէրլէրի ալմը ղզ. — Ալնիլապըն րէտիֆ ֆըրգա մէրքէլի օլաճազը հարալլէ նազարէթիննէ մուգարրէր իսիլի մէվսուգէն

միջեր: Փետր. 19 Վէ 26 Կիրակիներնտէ գա-
փուլը գրորդ, ճէպրէն իշերի կիրէրէք իճթիմա-
լարընը տէվամ էթմիշէր: Մարտ 5 Կիրակիսին-
տէ տէ օ սուրէթլէ գափուլու փէնճէրէյի գըր-
մադ իսթէմիշէր իսէ տէ, էնալի պուլնա միւ-
սաատէ էթմէմիշ Վէ պուլնուն իւզէրինէ պիր
միւտարէպէ վուգու պուլուպ նիհայէթ Դաշնակ-
ցականդար ֆիրարա մէճպուր օրմուշար տըր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Րօպէրթ Գօլէճտէ հէր սէնէնին Մարտ 23 իւնտէ
Գօլէճին միւլէսիպէրի գիքրինէ պիր գիշնէթ իճ-
րա էտիլը: Պու սէնէ միւլէվէֆֆա Տօգ.
Համլինին վէլատէթինին 100 իւնճիւ րէս ի սէնէ ի
տէվրիշէսի օլտուղունտան եէվմի մէզքիւրի ա-
նըն գիքրինէ թախիս էյլէմիշէր տիր: — Տէրի
սաատէթ էմմանուէլ քիլիսէսինին 1910 սէնէսի
րափօրթընտան անյաշլարղընա կէօրէ մէզքիւր
քիլիսէնին չիմօր 25 ի էրքէք Վէ 19 ի նիսա օ-
լարադ 44 ազաւը վար տըր, Վէ սապահ խըա-
մէթլէրինտէ հազըր պուլուլունսն ճէմաաթըն վա-
սաթ առէտի 180 տիր. սէնէ ի մէզքիւրէ զար-
ֆընտա ճէմաաթըն վէրտիյի ըուհանի վէրկի
12,487 Վէ սապահ խըաւէթլէրինտէ թապալա
պրազտըզլարը իանէ 6555 զըշ. օլմուշ տըր:
Մէպաղը մէզքիւրտէն քիլիսէնին իտարէսի ի-
չիւն 10,448, տախիլտէ պուլուլունսն ֆուզարա
իչիւն 3017 Վէ խարիճտէքի ֆուզարա իչիւն 836
զըշ. սարֆ էթմիշէր: Քէզալիք Ա. յնթապ Վէ
Պրուսա էյթմաթսանէլէրինէ 540, Ա. ֆրիզատաքի
Ինճիլի իշէ 525, Գիթ. Մուգ. Շիրքէթինէ 540,
Խարփուլ Վէ Իսքէնտէրիյէ քիլիսէլէրինէ 683
Վէ Բիւթ. տախիլի պէշարէթ իչիւն 446.50 Վէ
պիր չօնուղըն մէքթէպ մէսարիֆինէ 216 զըշ.
իանէ էյլէմիշէր տիր: Իքի չօպանլարը պուլու-
նուպ պուլնարըն մաաշընը ճէմաաթ թէտարիք
էթմիշ տիր: — Թալաս խաաթախանէսի թապիպ-
լէրի Տօգ. Տաա Վէ Տօգ. Փօսթ Գօնեա-
յա նազլը մէքեան էթմէք իւզրէ տիրէր:
— Թալաս խաաթախանէսինէ միւզթէտիր պիր
թապիպ տալէթ էտիլէճէք տիր: — Մր.
Ֆաուլ էփէյիճէ իֆաղաթ քէսպ էթմիշ օլուպ
Մալիս այը իպթիստաընտա պէրա ի թաթիլ Ամէ-
րիզայա կիտէճէք տիր: Քէզալիք Թալաս միսիօ-
նէրի Մր. Ուլնիկէյթ տախի թաթիլ իչիւն Ամէ-
րիզայա կիտէճէք տիր: — Սապըգ Թալաս մէք-
թէպի մուալլիմի Կարապետ էֆ. Գունտազճեան
էֆքէրէ մանասթըրընտաքի Ս. Կարապետ մէք-
թէպի ալիսինտէ մուալլիմիք էթմէքաէ տիր: —
Միզայէլ էֆ. Փամպուզճեան պիրի Շար ինճիլի
ճէմաաթընա Վէ տիկէրի Իսթամպօլ գըշաընը-

տաքի էրմ. աաքէրէրէ կէճնտէրիմէք իւզրէ
Իքի Րահնիւնա, քէզալիք Միհրան էֆ. Նուր-
ճեան Նիպիպտէքի ինճիլի ճէմաաթա պիր Րահ-
նիւնա իհտա էյլէմիշ տիրէր: — Գաաթէմուհի-
տէն Տէր Թաղէնա քէնյ. Ներսէսեան Պանտըր-
մա քիլիսէ պինասընըն ինչաաթը մէնֆաաթընա
Մհմուա պէսէլի օլարադ 150 զըշ. կէճնտէր-
միշ տիր: — Միւլէվէֆֆա Մր. Ալէնին գէվճէ ի
միւլէթէրէմէսի կէչէն Փէնչէնպիհ Կիւնիւ վա-
թանընա ալտէթ էթմէք իւզրէ շէնրիմիպտէն
հարաքէթ էյլէմիշ տիր: — Մըսըր Վէ Սուտանտա
Ինիլիլի հիւքիւմէթի թարաֆընտան իսթիլտաա
օլունան Տօգ. Ճօրճ էքմէքճեան թաթիլ միւ-
նասիպէթիյէ մա ալիէ Տէրիսաաթէթէ կէլմիշ
տիր: — Բիւթ. Տախիլի թէպչիր ի պէշարէթ Գօ-
միթէսի Վեր. Յովսէփ Ճէճիգեան իլէ Վեր.
Կարապետ Ատանալընանըն Իզմիր տաիրէսինտէ
պուլունան Ինճիլի քիլիսէլէրի գիշարէթ էթմէլէ-
րինի թէնիպ էթմիշ տիր: — Տէրիսաաթէթ Հան-
կա քիլիսէսինին չիմտիքի չօպանը Վեր. Գ.
Տէմիրճեան պու սէնէնին Յուլիս նիհայէթինտէ
թահիլ իչիւն Ինիլիթէրապա կիտէճէք օլտուղու
միւնասիպէթլէ, մէզքիւր քիլիսէ Վեր. Յ. Ճէ-
ճիգեանը չօպանըլա տալէթ էթմէյէ գարար
վէրմիշ տիր: — Ուրֆա չօպանը Վեր. Ա. Նզօյ-
եան էթրաֆ քիլիսէլէրտէ թէպչիր ի պէշարէթ
իչիւն պիր գաշ հաֆթա քիլիսէսինտէն միւսաա-
տէ ալմըշ օլարադ, Իքի հաֆթա Պիքէճէքաէ Վէ
պիր գաշ հաֆթատա Ա. յնթապա գալըպ վազ
էյլէմիշտիր: — Ա. յնթապ խաաթախանէսինին սէր
թապիպի Տօգ. Շէփըրա իւզէրինտէ Ամէրիզատա
պիրամէլիլի ճէրրահիյէ իճրա էտիլմիշ օլուպ, միւ-
մալիլէյ իտտէ ի սըհէթ էյլէմէքաէ տիր: — Մա-
րաշ իլմ ի իլահի մէքթէպինտէն պու սէնէ իթ-
մաա ը միւտտէթ էտէճէք էֆէնտիլէրտէն հէր
պիրի տէ քիլիսէլէր թարաֆընտան տալէթ էտիլմիշ
օլուպ պուլնարտան Սաաուէլ էֆ. Րէճէպեան՝ Մա-
րաշ իւզտէրէ քիլիսէսինին տալէթինի գալուլ էթ-
միշ տիր. — Ա. յնթապ Հայիկ քիլիսէսինին Ազօթաաի-
րաք ճէմիլէթի Ննուք էֆ. Սահալեանա անլէրէ
իհտա էթտիլի Րահնիւնաաաա տօլարը պէյան ը
թէչէքքիւր էտէլլէր: —

ԽԱՐԻՃԻ

Րուսիա պաշ Վէքիլի Մ. Սթօլիփինին իս-
թիֆա էտիպ եէլինէ Մ. Գօգօֆէֆին թալին օ-
լունտուղունը կէչէն հաֆթա եազտըգ իսէ տէ,
պու խապէր սօնրա թէհազդուգ էթմէմիշ տիր:
Մ. Սթօլիփին՝ Րուսիանըն ճէնուպի զարպընտա

պուլունան Լէհլիլերին Բուսպարտան այրը օլա-
րադ ինթիխապա սէրահյէթտար օլմապարնա
տաիր թէքլիֆտէ պուլունմուշ, վէ ալան զա-
մարասընտաքի մուհաֆազաքեարլար միւշարի-
լէյին պու թէքլիֆինէ մուգաւլէմէթ էտէրէք
գապինէնին իշլերինէ մանիէ հուսուլա կէթրմիշ-
լէր, պինաէն ալէյն պու նէվ մուգաւլէմէթտէն
սալիմ պուլունմազըղա սալի գապի պիր թէ-
մինաթ կէօրմէտիքճէ իսթիֆասընտա իարար է-
տէճէյնի պէյան էթմիշ վէ կէրէք Ձար հազ-
րէթլերինին կէրէք Ձարիշանըն վէ սաիր զէվա-
թըն իզտամընա լաղմէն ֆիքրինի թէպաիլ էթ-
մէյէ լազի օլմամը ալըր: Մ. Սթօլիֆին պէշ
սէնէ տիր պաշ վէքեալէթտէ պուլունմուշ օլուպ,
կէրէք մէմէքէթին տախիլաէն նէմաը վէ
կէրէք սաիր տէվլէթլերլէ միւնտաէպաթ ը տօս-
թանէ պէպէմէսի էմրինտէ պէօլիւք մէհարէթ
կէօթթէրմիշ տիր: Մէսէլէ էլան հալ օլունմամը
ալըր:—Բուսիանըն խարիճիյէ նազըրը Մ. Սա-
սօնօֆ ալըր պիր սուրէթտէ խասթա օլուպ ահ-
վալ ը սըհիյէսինտէն տօլայը էնտիշէ էալիմէք-
տէ տիր:—Իթալիա Գապինէսի սալիս իսթիֆա-
սընը վէրմիշ օլուպ Մ. Ճիլօլիթինին լիյասէթի
թանթընտա եէնի պիր հէյէթ ի վիւքէլա թէշ-
քիլ էալիմիշ տիր:—Չին հիւքիւմէթի Բուսիանըն
սօն նօթասընտաքի մաթլուպաթընըն էքսէրինէ
գանտաթպալիշ սուրէթտէ ճէվապ վէրմիշ իտէ
տէ, Չին չայընըն թէքրարէն Չինմաչինէ իսիսալը
մէսէլէսինտէ Բուսիանըն մաթլուպաթընա մու-
վաֆազաթ կէօթթէրմիշ տիր: Պու շէյսէն Բու-
սիա մէմնուն օլմայըպ հուսուլա պօլունա առքէր
սէվզ էթմէյէ թէշէպալիւս էյէմիշ վէ պու վա-
զըա տէվլէթէն արասընտա պիր մուհարէպէ
վուգուընըն ինթիմալընը արթըրմը իտէ տէ,
Չին հիւքիւմէթի մուհարէպէյէ հազըր պիր մէվ-
գիտէ պուլունմատըրը իշլուն մէսէլէսին սուլէն
թէսվիյէ էտիլէճէյի մէմուլ էալիմէքտէ տիր:—
Ինկիլթէրրա Փարլամէնթօընտա Պաղտատ խաթ-
թընըն Պաղտատ-Պասրա չիւպէսինին ինշաը
մէսէլէսի մէվզու ը միւզաքէրաթ օլուպ, կէրէք
Լօրա Գըրըլըն վէ կէրէք Լօրա Մօրլի պէյան ը
էֆքեար էյէմիշլէր տիր: Ինկիլթէր մէքըիւր
չիւպէ պէյն էլ միլէլ պիր խտարէ եէալիտէ պու-
լունուրաա պու խտարէտէ Ինկիլթէրրանըն նէ
գասար նուֆուզը պուլունմազընը վէ պու
թէշէպալիւսին Իրան քէօրֆէզլինտէքի Ինկիլթ
մէնաֆիինէ ալազաըր նէ օլաճազընը թայինէ
չալըչլօլար: Պու խուսուստա Թայմզըն պիր
պաշ մէգալէսինէ Թանին ճէվապ վէրիպ, Ինկիլ-

թէրանըն պու մէսէլէտէ էնտիշէ էթմէսինէ լու-
զում օլմատըրընը վէ Սամանըր նուֆուզուըն
Իրազտա գուզվէթլէնմէսինտէն Ինկիլթէրրա մէ-
նաֆիինէ պիր զիյան կէլմէյէճէյնի խտաիա էտի-
յօր: Պու մէսէլէտէ Գիւզլիթ շէհրինին քէսպ ի
էնէմիլէթ էթմէսինէ միւնտաթպէթ վէրէն իու-
սուս շու տըր քի Իրան քէօրֆէզլինին չիմալըն-
տա պէօլիւք վաֆօրլարըն լէնկէրէնտազ օլմա-
լարընա էն զիյատէ միւսաիա օլաճազ ալէրէճէտէ
տէրին օլան մահալ Վուզլէթ սահլիլ տիր:—
Ինկիլթ Գրալը վէ Հինտիթան Իմիթրաթօրը
հօրճ հազրէթլերի թէթվիճ մէրասիմինին 1911
Յունիս 22աէ իճրա օլունաճազընը վէ պու մէ-
րասիմին իճրապընը 1911 Դեկտ. 12աէ Հինտի-
թանըն Տէլիի շէհրինտէ պիշլաիս հազըր պուլու-
նարազ խուսուսի պիր զիյնէթլէ Հինտիթան
էնպիսինէ իլան էտէճէյնի րէսմէն պիլտիրմիշ
տիր:—Մ. Ամէրիգանըն զինճի էհալիսի արա-
սընտա էն մէշհուր մուսպիմ վէ էհլի խայրաթ-
տայն օլան Մր. Պուքըր Ուօչինկիլըն Նիւ-Եօրգ-
տա պիր հօթէլաէ պուլունուրէն մէճհուլ պիր
չաիս գաթլ էթմէք գաստըլա միւմաիլէյին
լուգէրինէ հիւճիւմ էտիպ անը եարալամը տըր:
Ճանի տէրտէսթ էալիմիշ վէ Մր. Պուքըր Ուօ-
չինկիլըն պիր խասթախանէյէ կէթիւրիւրիլ
տիր: Նարալար թէհլիքէլի տէյիլ տիր: Գար-
նէկի վէ սաիր մէշհուր գաթլար Մր. Ուօչինկ-
իլընա պէյան ը իշթիւրաք էթմէք իւզլէ անը զի-
յարէթ էյէմիշլէր տիր:—Փօրթուկէզլին Օփօրթօ
շէհրինտէն 60 միլ պուտ ը մէսաֆէտէ պուլու-
նան Լամէկօ նամ գասապատա առաքիր արա-
սընտա ճիւմհիւրլիյէթ ալէյինտէ պիր ֆէսատ
ճէմիլէթի պուլունտուզը անլալըմը վէ պազը
քիմսէլէր տէրտէսթ էալիմիշ տիր:—Նօրվէճիա-
տա Փարլամէնթօյա Մատմազէլ Բօկսթատ նա-
մընտա պիր հանըմ մէպուսէ ինթիխապ էտիլմիշ
վէ օրտու թախսիսաթը իւզէրինէ ճէրէյան է-
տէն միւզաքէրէտէ իլք նուլթուըն իրատ էյ-
լէմիշ տիր:

Միւսիլի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմթիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒԾԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍՐ

Տէրիսատէթ, Չազմագծըր, Յակոբեան խան